سوسياليزم پنځوس پوښتنې او ځوابونه

The Struggle, 06 November 2012 Print

Pashto

50 questions and answers about Socialism in Pashto.

پوښتنه - کميونزم څه ته وايئ؟

پوښتنه - پرولتاريه يا کارګره طبقه څه ته وايئ ؟

پوښتنه - ايا کارګر يا پرولتاريه له ازل څخه موجوده وه؟

پوښتنه - پرولتاريه څنګه راپيدا شوه؟

پوښتنه - هغه کوم عوامل دي چې له امله يې غريبه طبقه (پرولتاريه) خپل زيار د پانګوالې طبقې د ودې په خاطر پلوري يا مجبوره شوي چې خرڅ يې کړي؟

پوښتنه - له صنعتي انقلاب وړاندې کارګرې طبقې څه حالت درلوده؟

پوښتنه - پرولتاريه د غلام په پرتله څه توپير لري؟

پوښتنه - دپرولتاريه او بزګر ترمنځ څه توپير دی؟

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې پرولتاريه له دستکارڅخه بيلوي؟

پوښتنه - پرولتاريه پر کُومو اساساتو له کورني دستکار اويا د کورني صنعتي کارګر څخه توپير لري؟

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې د صنعتي انقلاب [illegible] پرولتاريه له پانګوالې [illegible] وېشل؟!!

Ketabton.com

پوښتنه -دصنعتي انقلاب نور کوم اثرات راځرګند شول؟

پوښتنه - ددې هره ورځ تجاراتي بُحرانونو دعروج او زوال څخه څه تر لاسه کيږي؟

پوښتنه - دغه نظام به څه ډول وي؟

پوښتنه- آيا ددې څخه وړاندې هم دشخصي شتمنيو خاتمه ممکنه وه؟

پوښتنه- آياپه شليېز ډول دشخصي شتمنيو له منځه تلل ممکن دي؟

پوښتنه - دانقلاب طريقه او لاره به څه وي؟

پوښتنه - آيا داممکنه ده چې انقلاب په يوهيواد کې راشي اوبيا به بريا ترلاسه کړي؟

پوښتنه - آيا دشخصي شتمنيو په له منځه وړلو سره کټې ترلاسه کيدلای شي او کنه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه - دکمیونزم په کورنۍ نظام باندې څه تاثیرات پریوځي؟

پوښتنه - د ملتونو، قومونو او ولسونو په اړه به د کمیونزم څه چلند وي؟

پوښتنه - مارکسیزم څه ته وایې ؟

پوښتنه - مارکسیزم، لینینزم او ټراټیسکېزم څه ته وایې ؟

پوښتنه - آیا په یوه وخت کې د ولسواکۍ او سوسیالیزم یوځاي شتون ممکن دی او کنه؟

پوښتنه- په سوسیالیزم کې به تولید څرنګه ټولنیز کیږي او ددولت وېش به څه ډول وي؟

پوښتنه - پردیوالی څه ته وایې ؟

پوښتنه- دیوې زمانې غالب فکرونه څه ته وایې ؟

پوښتنه - په تاریخ کې د فرد رول څنګه ارزیابي کیدای شي؟

پوښتنه - دټولنې مادي بنسټونه څه دي؟

پوښتنه - دټولنیزې تکامل قوانین څه دي؟

پوښتنه -دپانګونې د تکامل تاریخي رجحان څه دی؟

پوښتنه - ګلوبلویزایشن څه ته وایې ؟

پوښتنه – په لوړه او غیرمساویانه وېش کې د ورځ په تېریدو ولې زیاتوالی رامنځته کیږي؟

پوښتنه – ملټي نیشنل کمپني ولې دومره څواکمنې دي؟

پوښتنه - ایا دا مُمکنه ده چې پرته د پانګوال نظام خلاف جنګیدلودنړیوال مالي فنډ او نړیوال بانک خلاف وجنګیږو؟

پوښتنه - په سټایل، پراګ، لندن، پیرس، سپین، یونان او وینس کې د لاریونونو عوامل څه وو؟

پوښتنه - آیا دیوې جلا ټولنې جوړښت مُمکن دی؟

پوښتنه - دخلکو د دغو خبرو څخه څه مانا اخیستی شوو، چې وایې هغه سوسیالسټ دی؟

پوښتنه -آیا داممکنه ده چې دپانګوال نظام پر ضد جنګ پرته دیوي ادارې یا شخص خلاف جنګ کیدلای شي؟

پوښتنه - انقلاب څه ته وایې ؟

پوښتنه - انقلابي ګوند څه ته وایي ؟

پوښتنه - د انقلابی ګوند اړتیاولې پیښیږي؟

پوښتنه – **کمونیسټ مینی فیسټو (مرام نامه) د سیاسي مبارزې کولو لپاره کوم بنسټیزه مارکسستې أصول وړاندې کړي وو؟**

پوښتنه- د سوسیالیزم د حتمي کیدولو په اړه د مارکس څه نظر وه؟

پوښتنه- د تاریخ مادي تصور څه دی؟(د لینن وضاحت)

پوښتنه - د مارکسیزم د جدلیاتی فلسفې تشریح؟

پوښتنه- طبقاتي مبارزه څه ته وایی؟

پوښتنه - د مطالعې په اړه د ټراټسکی څه نظر وه؟(۲۹میی ۱۹۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه – پرله پسی دوام داره انقلاب څه ته وایی؟

پوښتنه - ایا د سوویت یونین (شوروی اتحاد) له ړنګیدو څخه د سوسیالیزم ناکامي څرګندیږی؟

پوښتنه - کمیونزم څه ته وايئ؟

ځواب-

هغه نظریه چې د مارکسیزم پر بنسټ ولاړه وي دکارګرې طبقي دغیر استحصالي او غیر طبقاتي ټولنې لپاره زیار وباسي کمیونزم دي. په دغه کې شخصي پانګه چې دبل وګړي د استحصال پر خاطر کارولای کېږي شتون نه لري. تولید او انساني زیار دکارګرې طبقې شریکه پانګه وي، په دغه غونډال کې دهرچا څخه دهغه د استعداد مطابق کار اخیستلی کېږي او ورکولای کېږي. ترڅو د ذهنی او طبیعی(jismani) زیار ترمنځ توپیر له منځه لاړشي. دټولنې هر وګړي ته خوراک، ږوږی، ښځاک، کالي، کور، پوهه او د روغتیا اسانتیاوې پرته له کوم تعصبه رسول کېږي. په دغه نظام کې له بي کاری، لوږې، مریضتیا،جهل او نوري نیمګړتیاوو، چې په پانګوال نظام کې شتون لري خلک ترې په امن کې وي. خپلواکه، پرمختللې او ریښتنې ټولنه په ریښتیا هم په دغه نظام کې وجود لري.

پوښتنه - پرولتاریه یا کارګره طبقه څه ته وايئ ؟
ځواب-

پرولتاریه یا کارګره طبقه هغه طبقه ده چې دا د تولید په (manbo)واک لرولو څخه محرومه او د خپلې بقا لپاره او دژوند دارتیاوو دپوره کولو لپاره خپل زیار په بازار کې پلوري. په پانګوال نظام کې هرڅه پخپله تولیدوي خو واک او ګټه نلري. دکارګري طبقي ښادي او غم، ژوند او مرګ او ان تردي چې د نوموړې بقاء انحصار او طلب یې دښه او بد کاروبار ددغه پانګوال ترمنځ اقتصادي ټيټه جګه یا سیالۍ سره ترلې شوې ده. دنولسمې پیړۍ په اصطلاح کارګره طبقه هغه طبقه ده چې په لویو او کوچنیو منډیو یا بازارونو کې د خپل ژوند ساتلو لپاره زیار دپانګوال په لاس پلوري.

پوښتنه - ایا کارګر یا پرولتاریه له ازل څخه موجوده وه؟

ځواب-

نه داسې نده غریب اوکارګر تل زیار ایستونکي پاتې شوي دي. او زیار ایستونکي تل غریب پاتې شوي دي. دتولیدي عواملو تر څنګ په تولیداتو او آلاتو باندي د یو څه خلکو د واک له امله غریبه او کارګره طبقه په وجود کې راغلې ده. پرولتاریه په صنعتي بهیر کښی را پیداشوي ده، خو د دي عیني اوضاع داسي نه وه ، ځکه چې آزاد بازار او بیا په دغه کې دپانګوالو د سیالۍ استحکام تل موجود نه وه.

پوښتنه -پرولتاریه څنګه راپیدا شوه؟

ځواب-

پرولتاریه د ۱۸ پیړي په نیمایې کې رامنځته شوه، کله چې په انګلستان اودنړۍ په نورو هیوادونو کې صنعتي انقلاب رامینځته شو. دبخار انجن جوړوني، سنینګ ماشین (پاور لوم) اونور داسي تخنیکي ماشینونه ددي باعث شول چې انقلاب رامنځته کړي. دغه ماشینونه ډیر قیمتي وه چې فقط لویو پانګوالواخیستلای او جوړولای شول. ددغو ماشینونو دزړو پیداوري او تولیداتي توکو ځاي ونیو. هډي او دژرندو په پرتله سیلنګ ماشین او پاور لوم ډیر تولید او ژر کار کاوه همدا علت وه چې پخوانی نظام له منځه ولاړ او ځای یې دغو ماشینونو ونیوه.

ددغه ماشینونو په کار کولو سره تولید او پرمختګ دواړه ډېر شول او کارګره طبقه په وسایلو باندي غالبه شوه. بل لوري ته د کارګرې طبقې ژوند او نور عادي وسایل له منځه ولاړل. ددې نه وروسته پانګوالو ټول صنعتي او تولیدي وسایل په لاس کې واخیستل. کارګره طبقه دهر ډول تولیدي وسایلو څخه محرومه شوه. لکه د کالیو دلاس ماشین له منځه ولاړ او پر ځای یې د کالیو جوړولو فابریکه (ټیکسټایل انډسټري) راغله اوپدې ډول صنعتي نظام پیل شو. دکالیو جوړولو د فابریکې په رامنځته کولو سره صنعتي نظام د ژوند په نورو برخو کې هم ښکاره بدلون رامنځته کړ، چې وروسته بیا د صنعتي نظام یوه برخه وګرځیده. په دغه کې د کتابونو مطبوعاتي چاپ، پوستړې او داوسپونو فابریکې شاملې دي او همدرنګه د زیار ټولنیز وېش رامینځته شو. **لومړی هغه کارګر چې یو بسته جنس یا شی به یې جوړول اوس د هغي شي به یې یوه برخه جوړوله او د کار ګر انفرادي زیار باسل ډېر ساده وه او تش میکانیکې حرکاتونو پورې پاتې شول.** دغه ماشین ډیر په اعلی توګه کار ترسره کاوه. د زیار په تجزیه کیدلو سره دشیانو جوړول او رسول ډیرپه چټکې سره پرمختګ وکړ . چې دکم (قیمت) مفقط له وجي ډیر ارزانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تماميدل او د لګښت له امله يې بيه، ټيټه شوه. دغه شيانو دهغه شيانو ځاى ونيوه چې کارګرې طبقې به په ځانګړې توګه په لاس سره جوړول. داسې توليدي شيانو کې د مسلکي او تخنيکي پوهې ښوونه به په ډېر اسانۍ سره تکراريدلاى شوه. همدا علت وه چې په توليد کې زياتوالى راغى او تر څنګ يې کېفيت هم لوړ شو.

نوموړی نظام د صنعتي نظام په تسلط کې راغى او دسيلنګ او ويونګ ماشينونوکارونه د هاب د ماشينونو لاندي راغلل. بل لورې ته دغه ټولې نوي فابريکې دلويو پانګوالو لاسونو ته ولويدې، له دې سره د کارګرو خپلواکې هم د دوي ولکې ته ولويده. هغه کارګر چې د هغوي څخه به کار اخيستل کېده ټول ماشيني شول او کوچني کوچني پانګوال په سترو او لويو پانګوالوباندې بدل شول. دوي لوې لوې فابريکې او صنعتونه جوړ کړل او ګټې ته يې مخه وکړه. چې بيا په نوي نظام کې د کارګري طبقې زيار له سره تجزيه شو.

ددې عمل په ترڅ کې په ټولو پرمختللي هيوادونو کې کارګرې طبقې دخپل زيار خرڅولو په موخه بازارونو ته مخه وکړه، اولاسې توکو صنعت وده وکړه او نوى بازاري او صنعتي شکل يې خپل کړ. په پايله کې کوچني پانګوال، کارګره او منځنۍ طبقه تر پښو لاندې شوه. د زيار ايستونکو پخواني شکل بدلون ومونده او په پايله کې يې ټولنه په دوه لويو طبقو وه وېشل شوه. دوه لويې او سترې طبقې منځته راغلې چې په تدريجي ډول دغو سترو طبقو له ځان سره نوې طبقې وټوکولې يا وزېږولې.

١- پانګواله طبقه : دغه طبقه د پرمختللو هيوادونو په توليدي ځواکونو غالبه شوه ځکه دوي د اومو موادو او ماشينونوڅيښتنان شول،ځکه چې دغه وسايل د توليد لپاره اړين ګڼل کيدل دغه طبقه د پانګوالې طبقې په نوم مشهوره شوه.

٢- پرولتاريه (زيارايستونکې يا کارګره طبقه): دغه طبقه هيڅ نلري پرته له هُنره، دوي خپل زيار او هُنر دنورو طبقو لپاره پلوري او پېرې تر څو وکولاې شي خپل ژوند پرمخ بوځي، دغه طبقه پرولتاريه ونوميدله.

پوښتنه - هغه کوم عوامل دي چې له امله يې غريبه طبقه (پرولتاريه) خپل زيار د پانګوالې طبقې د ودې په خاطر پلوري يا مجبوره شوي چې خرڅ يې کړي؟

ځواب-
په پانګوال نظام کې د کوښښ يا زيار حيثيت د جنس مانا ورکوي. دغه زيار يا جنس هغه وخت ډير ارزښتناک يا ښه جنس ګڼل کيږي چې وکولاى شي نور توليدي توکي رامنځته کړي. په ډيره لوړه کچه په صنعتي يا آزادانه سيالۍ کې بشرې زيار يا جنس د يو شي تر سيوري لاندې وي. د هر جنس د بيې ټاکنه په توليد باندې دراتلونکي مفقط او د ژوند تيرولو په اساسي شيانو باندي مشتمل وي ځکه چې پانګوال نه غواړې کارګره طبقه بيکاره پاتې شي او يا لمنځه ولاړه شي او په بدل کې دومره ورکولاى کيږي چې يوازې پرې ژوند وکړي. پدې نظام کې د کارګرې طبقه ژوندي ساتل ددې لپاره اړين بلل کيږي، چې پانګوال غواړې له کاره يې ګټه پورته کړي. همداسې کاروبار يا بازار کله ښه وي او کله هم بد وي، نو پانګوال هم کارګرته کله کم معاش ورکوي او کله زيات او په همدې توګه کارګر هم نه زيات څه اخلي او نه کم. څرنګه چې ديوې فابريکې څښتن دخپل توليد په پرتله نه کم اخلي او نه زيات، بيخې همداسې زيارکښ هم د خپل معاش څخه نه زيات اخلى او نه کم.

لوي صنعتونه چې څومره ډير توکي توليدولاې شي هغومره به د معاش د راکړې ورکړې قانون جدي کيږي. پانګوال سره خو لوې وسايل او ډير توليد شتون لري خو د کارګري طبقې سره دخپل ځان او کورنۍ لپاره، پرته له خپل هُنر نه چې پلوري يې، بل هيڅ نلري.

پوښتنه - له صنعتي انقلاب وړاندې کارګرې طبقې څه حالت درلوده؟

ځواب- دټولنيزې ودې تر څنګ به کارګرې طبقې هم بدلون مونده او دوي به له خپلو مالکانو او حکمرانې طبقې سره ډول ډول اړيکې درلودې. په لرغوني زمانه کې به کارګره طبقه د خپلو څښتنانو غلامان وو. لکه څرنګه چې اوس هم له پوهې علم څخه وروسته پاتې هيوادونو کې دا حالت روان او شتون لري. په منځني دور کې د کارګرې طبقې حالت د بزګرانو په شکل وو. چې د څښتنانو ، اشرافيه او ځمکوالو په تسلط کې به يې ژوند کاوه چې دا حالت نن هم په دربيمه نړۍ کې تر سترګو کيږي.

دصنعتي انقلاب تر بشپړيدو پورې دوي کرايي مزدوران وو چې په کلي باندو کې به يې له منځني پانګوالې طبقې سره کار کاوه. وروسته بيا ټيکنالوژۍ وده وکړه او کارګره طبقه د صنعت له لارې معصره او کارګره طبقه د لويو پانګوالو په لاسونو کې ښکيل شوه چې دې کارګرې طبقې د صنعتي نړۍ پرولتاريه حالت خپل کړ.

پوښتنه - پرولتاريه د غلام په پرتله څه توپير لري؟

ځواب-
غلام يو ځلې خپل ځان پلوري خو پرولتاريه خپل ځان د ورځو يا ساعتونو په حساب خرڅوي. غلام دخپل آقا شتمني وي چې له پيل نه ورسره ژوند تيروي، که هر څومره يې ژوند خراب هم تيريږي، بيا يې هم ژوندي پاتې کيدل اړين وي ځکه چې په دې کې يې د آقا ګټه ده. پرولتاريه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل ژوند تحفظ او نه هم د ژوندي پاتې کيدلو باور لري. دکار په شمول دخوراک، څښاک، زده کړې او روغتيايي اسانتياوې نلري. پانګوال چې هر کله وغواړي شړلای يې شي او بس.

نو بيا نوموړي د لوړي ملګري پاتې شي. د ژوندي پاتې کيدلو باورفقط په احتمالي توګه کارګري طبقي ته ورکول کيږي. غلام د سيالۍ څخه دباندي وي خو پرولتاريه هر وخت د سيالۍاو لوبي په ميدان کې د ذلت ښکار وي. د غلام حيثيت په ټولنه کې د منلي غړي په توګه وي او د پرولتاريه په نسبت غلام د ژوند ډاډ لري.

ځکه چې د ژوند اړتياوې يې د آقا په لاس کې وي. خو پرولتاريه د ټولنې ديو اړين غړي تر څنګ د ژوند کولو داړينو اسانتياوو څخه بې برخې وي. غلام کولای شي چې خپل ځان آزاد کړي په هغه صورت کې چې خپلې شخصي شتمني په لرلو سره يې غلامي له منځه ولاړه شي. خو داسي غلام بيا په پرولتاريه باندي بدل شي. پرولتاريه په هغه صورت کې خپل ځان ازادولای شي چې کله په ټولنيز ډول پاڅون وکړي او په بشپړه توګه د پانګوالو توليدي شتمني او واک له منځه يوسي.

پوښتنه - دپرولتاريه او بزګر ترمنځ څه توپير دی؟

ځواب-

د ځمکنيوني په نظام کې کارکوونکي ته بزګر ويل کيږي، چې د ځمکې يوه ټوټه د توليدي موخو لپاره په کار اچوي او په بدل کې يې دتوليداتو يوه برخه دځمکې څيښتن او واکمن ته ورکوي. په کومو وسايلوچې پرولتاريه کار کوي د هغې خاوند خو نه وي خويوازې په بدل کې يې معاش اخلي. بزګر خپل مالک ته يو څه ورکوي،خو پرولتاريه يې د خپل زيار په بدل کې له ښتن څخه اخلي. بزګر په خپل ژوندي پاتې کيدلو ډاډمن وي خو دپرولتاريه بقاء بې باوره ده. له کارګر سره بديل هيڅ شی نه وي، خو بزګر يې لري. بزګر دسيالۍ څخه دباندې وي. خو کارګر ورځ تر بلې د سيالۍ برخه ګرځي.

يو بزګر په هغه وخت کې ځان آزادولای شي چې کله هغه له نوموړي ښار يا کلي څخه وه تښتي او په صنعتي نظام کې ځان پرځای کړي او دهُنرمند يا کارګر په توګه ځان مطرح کړي. خو دا هم کولای شي چې خپل څيښتن يا مالک ته نقدې پيسې يا توليد ورکړي او خپل ځان پري آزاد کړي. په بل صورت کې بزګرکولای شي خپل خاوند ووهي او واک تر لاسه کړي او يو څه لږه اندازه دسيالۍ برخه وګرځي. خو پرولتاريه داسي نشي کولای نوموړي بايد د خپل خلاصون لپاره د سيالۍ لوبه،شخصي شتمني او طبقاتي وېش له منځه يوسي.

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې پرولتاريه له دستکارڅخه بيلوي؟

ځواب-
هُنرمند يادستکار چې تر ۱۸ م پيړۍ پورې يې د ځمکې پر سر وجود درلود نن هم د نړۍ په مختلفو برخو کې شته دي. دستکار(لاسې کارګر) په جزوي او يا عارضي توګه يو پرولتاريه وي خو موخه يې پيسي ګټل وي، چې وروسته بيا د پرولتاريه داستحصال وړ ګرځي او خپله پانګونه کې زياتوالی راوړي. پداسي کارونو کې مونږ اکثر نوموړي بريالي ليدلي دي.

تر کومه چې کورنۍ صنعت ياانفرادي توليد حضور لري نشي کولاي چې د سيالۍ کولو لوبه يا معصر صنعت ځاي ونيسي. نو پداسي چاپيريال کې دستکار وجود لري. خو څرنګه چې د دستکارۍ پر ځاي صنعتي نظام رامنځته شو، نو هلته رقابت رامنځته شو، چې دستکارانو د منځنۍ طبقي او يا د پانګوال شکل خپل کړ. او يابل طرف ته يې درقابت په ډګر کې ځان ورګډ او ځان د پرولتاريه سره يوځاي کړ. اوس هغه کولاي شي چې په منظمه توګه ځان د پرولتاريه برخه وګڼي او د پانګوال نظام د ظُلم پر وړاندي مبارزه وکړي او ځان تري وژغوري. چې دغه په وروستي پړاو کې په شعوري توګه د روان کمونيستي خوځښت يا کارګر خوځښت سره په يو ځاي کيدو امکان لري.

پوښتنه - پرولتاريه پر کُومو اساساتو له کورني دستکار اويا د کورني صنعتي کارګر څخه توپير لري؟

ځواب-
د ۱٦ ميلادي پيړي څخه تر ۱۸ ميلادي پيړي پورې کورنی دستکار دتوليداتي آلاتو څيښتن شوی دی. دې د ژرندې، کرنې او نورو توليدي آلاتو او دزمکې څيښتن وو. داضافي وخت په درلودلو سره يې کرنه کوله، خو ددې په پرتله پرولتاريه د هغې او زيار پرته بل هيڅ نه وي.
کورنۍ دستکار تل له خپل خان يا سردار سره تړلي وي. هغه د خپل سردار يا مالک سره توليدي خپلوي لري. خو ددې برعکس پرولتاريه په لويو صنعتي ښارونو کې ژوند کوي نوموړی د خپل سردار يا مالک سره د نقدو پيسو په صورت کې کار کوي. کورنۍ دستکار په پراخ صنعتي بازار کې خپل ځان ورګډ او د پرولتاريه ملګری کړ.

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې له صنعتي انقلاب وروسته يې ټولنه د پرولتاريه او پانګوالې طبقو په څير په دوه برخو وه وېشله؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-

په سر کې چې کله ماشینونه په صنعت کې دتولیدي ځواکونو ځاي ونیو نو دجنس قیمت راښکته شو او همدا علت وو چې هغه خلک چې دلاس په واسطه به یې کار کولو ورک او تري تم شول. په همدې ډول هغه هیوادونه چې د بربریت ښکار او دتاریخي تکامل سره نابلد وو، ددې انحصار پر عادي جوړونې (منیفکچرنګ) باندې وو. دوي دخپل یوازیتوب څخه وباسل شول او دوي هغه انګریزي موادو ته په خپلو بازارونو کې ځاي ورکړ چې قیمت یې ټیټ وو. ځکه دوي خپل هغه بازار چې لاسي توکي به پکې خرڅیدل پخپله له منځه یوړ. پداسي هیوادونو کې چې په زرګونو کلونو کې په دوی کې د پرمختګ څرک نه ښکارا کیدل، دیو انقلاب او بدلون سره مخامخ شول. په بریتانیا کې یو عادي ماشین د میلونونو وګړو پر لاسي کاروبار خپټه واچوله او د دوي بازارونه یې له منځه یوړل.

دصنعت په ودې سره دنړۍ ټول وګړي دیوبل سره په اړیکه کې شول او پرلپسې کوچني او لوی بازارونه په نړیوالو بازارونو باندي بدل شول. دصنعتي انقلاب له برکته په نړیوال فرهنګ کې لوي پرمختګ راغی او دبافرهنګه او پرمختللو هیوادونو څخه ډیر څه د وروسته پاتې هیوادونو په برخه شول. ددي څخه داسي بریښي چې په پرمخ تللي هیوادونو کې لږ بدلون هم په وروسته پاتې هیوادونو باندي خپل اغیز ښیندي.

همدا لامل دی که نن د بریتانیا یا فرانسي کارګره طبقه پاڅون وکړي نو اغیزي به یې ددویمي او دریېمي نړۍ په وګړو کې هم ولیدل شي. ډیر ژر به پدې هیوادونو کې هم پاڅونونه وشي چې په پایله کې به یې کارګره طبقه بیرته خپلې موخې او آزادی ته ورسیږي. په دویم پړاو کې چې د منیفکچرنګ پر ځاي صنعتي نظام راغی نو صنعتي انقلاب بورژوزي طبقي ته زیږون ورکړ، چې دولت یاني خپله شتمني او قوت یې ډیر زیات کړ.

تردي چې دغه طبقه یې دهیوادونو پر لوړو طبقواو مقاماتو وګمارله. په پایله کې ویلي شو چې کله پانګوالي طبقي سیاسي قدرت ترلاسه کړ نو اشرافیه، ځمکواله طبقه یې د شتمنیو څخه بې برخې او ټولی اداري ، شتمني او قوت یې ورته د خاورو سره خاورې کړ. د دوي څخه یې ځمکې او نور امتیازات ترلاسه کړه . دکورنۍ دستکاري صنعت یې له منځه یوړ. ددي پرځاي یې په لوړه کچه صنعتي وده رامنځته کړه او دسیالۍ ډېره یې کیښوده.

دا داسي نظام وو چې د ټولنې هر وګړي کوښښ کاوه چې ځان پکې په ځای کړي. ددي نظام په اوږدو کې چې به کوم خنډونه رامنځته کیدل هغه به له منځه وړل کیدل. بالآخره چې په خلاص ډول اعلان وشو چې دټولني ټولو وګړو ته باید په یوه سترګه ونه کتل شي، ځکه چې ددوي ترمنځ پانګونه یوډول نده. پدي ډول د پانګواله طبقه دټولني لوړه او شتمنه طبقه ثابته شوه. په پانګوال نظام کې دصنعت وده او رقابت اړین وو. دغه لومړنی کیفیتي حالت وو چې خپله صنعتي کړنه رامنځته شوه. بورژوزي طبقې د خانانو او سردارانو دقوت د ختمولو ترڅنګ دهغوي څخه سیاسي قوت یانې علم هم واخیست او په ټولنه کې د لا مطرح کیدلو سره سره په سیاست کې هم لومړې مقام ترلاسه کړ.

صنعت او آزادانه رقابت ته یې قانوني حیثیت ورکړ او ان تر دې چې دځینو هیوادونو اساسي قوانینو هم دغه ټکی پرځاې وباله او ویېتیله چې صنعتي وده ریښتیا هم اړینه ده. په سیاسي چارو کې یې د ټولټاکنو طریقه هم ور وپېژندله، چې دپانګوالې طبقې لخوا د برابرۍ او مساوات یوه فارموله ګڼل کیده. په اروپا کې سیاست قانوني حیثیت خپل کړ او د ټولټاکنو نظام پیل شو. هر هغه چا به د رایې ورکولو حق درلود چې سرمایه به یې درلودله، داپدې مانا چې یوازې پانګوال به درایې ورکولو او رایې اخستلو وړ ګڼل کیدل او بس.

نوموړو به پانګوال مشران ټاکل او دګمرک په ورکولو، قانون جوړولو او ددولت په نورو چارو، یواځې همدوي مامور ګڼل کیدل. دریېم دا چې صنعتي انقلابونو پرولتاریه دومره ډیره په چټکۍ سره پیدا کړه، لکه څرنګه یې چې پانګواله طبقه پیدا کړې وه. پرولتاریه ورځ په ورځ زیاتیدله ځکه چې سرمایه کاری یواځینۍ وسیله وه چې پرولتاریه یې زیاته او پراخه کړې وه. په همدې ډول پرولتاریه د وخت په تیریدلو سره زیاتیدله. په پاي کې پرولتاریه او پانګواله دواړه طبقې د لویو لویو ښارونو پرلورې وکوچیدې چې زیاتي ګټې یې لاسته راوړې، او په همدې شکل د عامو وګړو لوې لوې جوپې دیوځای څخه بل ځای ته وکوچیدلې. (او یا) په همدې شکل ګڼ شمېر عام وګړي له یو ځای څخه بل ځای ته وکوچیدل.

په دې وخت کې په یو ځاي کې د اوسیدلو لا آمله پرولتاریه ته دخپل ځواک احساس وشو. دغه میتود چې څومره ژر نمو کوي همدومره ژر دلاسي ماشینونو ځاي ورکیږي. په ډېره لویه پیمانه صنعتي وده تر سترګو کیږي خو دپرولتاریه معاشونه ورځ تر بلې په کمیدو پیل کوي. دهري ورځې پر تیریدو سره د دوی ژوند د کړکیچ او کړلیچ سره مخامخ کیږي، بې کاري په زیاتیدو شي، تر دې چې نور حالت د پرولتاریه د منلو او زغم وړ نه وی. پداسي ناوړه حالاتو کې پرولتاریه ددوه عمده لاملونو له امله ځان د سرکشي پرلورې رهي کوي، یوداچې بې اطمیناني او بل داچې پرولتاریه پخپل قوت باندې باور لري چې حالات بدلولاي شي. نو آخر دوي انقلاب ته ملا وتړې چې پخپله داصنعتي انقلاب دپرولتاریه د ټولنیز پاڅون علت وګرځیده.

پوښتنه -دصنعتي انقلاب نور کوم اثرات راڅرګند شول؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
داوبو انجن او دداسي نورو ماشينونو په اختراع کولو سره د صنعتي انقلاب ډېره کېښودل شوه، او په ډېر لږ وخت کې دډير کم لګښت په ترڅ کې ډيره وده او توليد دصنعتي نظام او آزادي سيالۍ پولو ته ځان ورساوه. دلويو پانګوالو ډير لوږ تعداد د صنعت جوړوني په برخه کې ښه کېښوده. دتوليداتو د چټکۍ په ترڅ کې ډير زيات شيان توليد او بازار ته وړاندي شول. خو خرڅ نه شول چې له همدې امله په دغه وخت کې يو لوي تجارتي بُحران رامنځته شو. کارخانې بندې او څيښتنان يې پر ځاي ساړه کېناستل. دپرولتاريه څخه بوډۍ کش کړای شوه او هر لوري ته ناوړه حالات او د وګړو بې کاري تر سترګو کېده. لږ وخت پس اضافي توليد بيا په خرڅيدو پيل وکړ. کارخانو بيا په کار پيل وکړ او د مزدورانو په معاشونوکې زياتوالی راغي. اوس نو کار روزګار د پخوا په پرتله ډير په سمه توګه روان اوښه شوی وو خو لږه موده پس دغه کاروبار د زياتو شيانو په توليدولو او عرضه کولو سره بيا د پخواني بُحران پر لوري ستون شو.

د۱۹ ميلادي پيړۍ څخه تر اوسه پورې پانګوال نظام دمختلفو ناورينونو سره مخامخ شو. دهرو پنځو نه تر اوو۷ کلونو په مُوده کې دغه نظام د يو بل نوي اوډول ډول ناورين (بُحران) سره مخامخ شوی دی. له همدې امله دکارګرې طبقې ژوند مسلسل له ستونزو سره مخ شوی او په همدې توګه پداسې حالاتو کې ددې نظام ټول وجود دوامداره انقلابونو د خطرونو سره تړلې پاتې شوی دی.

پوښتنه - ددې هره ورځ تجاراتي بُحرانونو دعروج او زوال څخه څه تر لاسه کيږي؟

ځواب-
لومړی دا چې صنعتي نظام آزادانه تجارتي رقابت ته ژوند بخښلی دی او پانګوال نظام يې له همدې امله وروسته پاتې کړيدي. په عمومي ډول په لوړې کچې سره د صنعت وده او په هغې کې سيالي او د صنعتي توليد انفرادي جوړښت مجبورا د انسانانو د وجود ښکار شي. او په پايله کې بيا بند شي. يو صنعتي بازار تر هغې پورې خپل ځان ساتلی شي چې هغه د پرلپسي اقتصادي ټکرونو او غميزو ښکار شي، او بيا هغه وزغمي. خو دغه اقتصادي غميزې نه يواځې ديوې ټولنې دبربادۍ سبب ګرځي بلکې د هغې ټولنې د وګړو ژوند هم په خطر کې اچوي. په پايله کې پانګواله طبقه هم ورسره په سيند لاهوو شي. د دې غميزو څخه د مخنيوي په خا طر اړينه ده، چې د آزاد صنعت سازې څخه لاس واخيستل شي، چې داممکنه نده. خو بل لوري ته کولاي شو چې داسي نظام رامنځته کړاي شي چې په هغه کې ګټه تر پانګوالو پوري محدود پاتې نشي، بلکه د ټولنې داجتماعي اړتياوو ته په کتلو سره منصوبه بند اقتصادي نظام جوړ او دهر وګړي داړتياوو ته په کتلوسره توليدي کار په جريان کې وساتلای شي. دويم داچې په ډيره لويه پيمانه دصنعت جوړونې او توليد وده کولای شي چې داسي نظام رامنځته کړي چېرته چې د ژوند ټولې اړتياوې په ډيره لويه پيمانه پيداکيدلاي شي ، چې بيا وروسته د ټولنې هر وګړی وکولای شي دخپل استعداد پر کاروني سره آزاد ژوند وکړي. د ا پدې مانا چې حقيقت جوړونه او دتوليدي ګنجايش تر څنګ بُحرانونه او غميزې د يونوي نظام او ټولنيز جوړښت د نه شتون پر اساس رامنځته کيږي. که چېرې د پخواني نظام پرځاى نوى نظام، نوى ټولنيز حرکت رامنځته شي نو توليدي شيان دټولو بشري بدحاليو،غلاګانو، بُحرانونو او ټولنيزو نيګمرِ تيايو مخنيوى کولاى شي. نو اوس داخبره څرګنده شوه چې ټولې ټولنيزې نيمګړتياوي لکه: لوږه، ناپوهي، وروسته پاتې والی، ناروغتياوي ،بې کاري او نور ډير څه د نيمګړي نظام لا امله دي. چې د اوسينۍ وضعې سره هيڅ سمون نه خوري. ديونوي نظام پواسطه دټولو نيمګړتياوو د له منځه وړلو لپاره دتوليدي کار په لاس کې اخيستلو ته اړتيا ده. داسې عينی اوضاع چمتوشوې ده، چې مونږ کولای شو ديونوي نظام په ور پېژندلو سره موجوده نظام ختم کړو.

پوښتنه - دغه نظام به څه ډول وي؟

ځواب-
په دغه نظام کې په صنعتونو او دتوليد په نورو برخو دانفرادي يا پانګوالو واک ختمول دي. ددغه نوي نظام په ترڅ کې ټولې فابريکي په ټولنيز تفاهم سره پرمخ بېول کيږي. چې موخه به يې د اشتراکي منصوبه بندۍ او د ټولنې دهر وګړي پرته له تعصبه ګډون وي. مونږ وايو چې رقابت بايد ختم او پرځاي يې تفاهم رامنځته شي. دپانګوال نظام په ترڅ کې پانګونه يا شتمني انفرادي او د پانګوالو لاسته ولوېدې چې شخصي پانګه اچونه يې وزېږوله چې موخه يې ګټه، هوس او تباهي وي. درقابت د زياتوالي له امله ټول صنعت دځينو خلکو لاسته ولويږي. هدف يې دادي چې شخصي رقابت دصنعت دانفرادي انتظام څخه نشي جلا کېداي. نو دابه ښه وي چې شخصي شتمنۍ ختمې کړای شي او پر ځاي يې په توليدي کار کې په اشتراکي يا اجتماعي سيمو کې ټولنيز سمون رامنځته کړای شي. او ټول توليد په تفاهم سره استعمال کړای شي. يانې داچې توليد بايد په مشترکه حاکميت کې واخيستلی شي . په ساده او لنډو ټکو کې ويلې شو چې په توليد باندې بايد شخصي حاکميت له منځه ولاړ شي. دغه يواځني لاره ده چې کولای شي په ټولنه کې بدلون رامنځته کړي او هم دصنعت دپرمختګ لپاره دغه خبره اړينه ګڼل کيږي. همدا خبره ده چې کمونستان تل وايې او په حقه دي، تر څو شخصي شتمني ختمه شوې نه وي، نو تر هغه انقلاب، نوي ټولنيز نظام او پرمختګ ممکن ندي.

پوښتنه- آيا ددې څخه وړاندې هم دشخصي شتمنيو خاتمه ممکنه وه؟

ځواب-
هو! په ټولنيز نظام کې دهر ډول بدلونونو ترڅنګ په ملکېاتي خپلوۍ کې پاڅون، د دې خبرې تايېد کوي چې نوي توليدي ځواکونو ته بايد وده ورکړل شي. چې دغه په زړو توليدي نظامونو او ملکېتي شتمنيو کې ممکن نه وي. شخصي شتمني هم په همدې ډول رامنځته شويدي، ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شخصي شتمنيو تل وجود نه درلود. کله چې مونږ د منځنيو پيړيو څېو ته وګورو نو پر دغه وخت کې د توليد نوې طريقې د منفکچرنګ په صورت کې تر سترګو کيږي، چې په دغه وخت کې توليد ددستکار يا زمکوال تابع نشو کيدلې. په همدې ډول منيفکچرنګ له پخواني توليد څخه زيرږون وموند او يو نوي شخصي شتمنۍ ته يې ځای ورکړ. چې ديو شخصي شتمني په صورت کې ښکاره شول.

دمنيفکچرنګ او صنعتي پرمختګ په لومړۍ پړاو کې شخصي شتمني ملکېتي/خپلولو صورت ونيو. او د دي نظام څخه وجود اخيستونکی نظام يو ځانګړي ټولنيز نظام وو. تر دي وخت پوري داممکنه نه وه چې توليد دې دومره زيات کړاي شواى واى چې د ټولو لپاره پريمانه ګټلي شوى وي، تر څو د زيات يا کم توليد په ترخ کې د ټولنيز پانګونه کې اضافه، او د توليداتي ځواکونو ته په وده ورکولو سره يو قوي طبقې ته اړتيا وه، خو د دغې طبقې ځاي پانګوالې طبقې ونيو. ددي په پرتله د توليدي ځواکونو پرته يو بلې طبقې هم وجود درلود. چې هغه غريبه او ځپلې طبقه وه. وروسته داسې يو حالت رامنځته شو چې دغه طبقې د توليدي خپلوۍ په تارونو باندي وتړلې شوې.

دطبقو جوړښت پر توليد باندې انحصار کوي، چې څه ډول توليد وجود لري. په منځنيو پيړيو کې د توليد انحصار پر کرنه ولاړ او متکي وو. او هم دغه وه چې ددي عهد په جريان کې ځمکوال او بزګر په وجود کې راغلل. ددي پيړې په وروستيو کې په ښارونو او کليو کې ګلډماسټر او په دياړي يا روزمز کارکوونکي کارګران تر سترګو کيږي. په ۱۹ پيړۍ کې دتوليدي ځواکونو نمو او پرمختګ په ډيره لوړه پيمانه ترسره شو. نن مونږ داسې وسايل لرو چې دغه پرمختګ او يا چټکوالی په ډير کم وخت کې چټک کولای شو. له دغه توليد څخه ډير کم يې د پانګوالې طبقې ته هم په لاس ورځې او دخلکوډير کميت په پرولتاريه باندي بدل شي. د پانګوالو پر شتمنيو کې زياتوالي راځي. خو دخلکو اقتصادي او روغتيايې حالت ډير کمزوری کيږي چې بالآخره دزغم ور نه وي.
او دربيم داچې شخصي پانګونې او توليدي ځواکونه په ډير کم وخت کې زياتيږي چې د پانګوالۍ حدونه ماتولاي شي او ټولنيز غورځنګ رامنځته کولای شي. اوس حالت داسې ځای ته ورسيده، چې د شخصي شتمنيو ختمولو امکانات ډېر کم دي، خو دا کار په هر حالت او صورت کې اړين دی.

پوښتنه: آياپه شليېز ډول دشخصي شتمنيو له منځه تلل ممکن دي؟

ځواب-
که چېري په سلييزه توګه داسې بريښدلي، نو کمونستانو به دهغو خلکو چې غوښتل يې ، مخالفت به يې نه وو کړی. کمونستان پدي پوهيږي چې داډول دسيسې بې مفهومه او خطرناکې دي. دوي پدي پوهيږي چې انقلابونه شنه باغونه ندي او نه هم دهيلو په ترخ کې انقلابونه شوي دي. او نه هم امکان لري چې په مصنوعي توګه را وارد کړل شي. بلکه خبره داده چې هر ځای کې عيني حقايق او علتونه ددې سبب شوي دي، چې انقلابونه راوپاروي. داسې حالت چې انقلابونه راپاروي د هيوادونو ، شخصي هلو ځلو او طبقو څخه پورته خبره ده. نو دا خبره هم معلومه ده چې په ټولو فرهنګي ټولنو کې پرولتاريه په زوره د کار لاندې ساتل کيږي. همدا خبره ده چې دکمونيستانو مخالفين پخپله انقلاب ته لاره هواروي. که پرولتاريه په زوره انقلابي کړنې ته داستحصال له لارې مجبوره کړای شي، نو دوی به زمونږ ملګري شي، او کمونيستانو ته هم اړينه ده چې په عملي توګه دپرولتاريه له حقوقو ننګه وکړي، څرنګه چې مخکې به دوي د خپلو نظرياتو او خبرو څخه دفاع او ننګه کوله.
پانګوال دولت او د پانګوال نظام چارواکي دخپل نظام د خوندي ساتلو په خاطر له زورواکۍ څخه کار اخلي نو کمونستان کولای شي چې سوسيالستي نظام کې په شلييزه توګه شخصي شتمني له منځه يوسي. خو ولې د پانګوال نظام رسنۍ او خپله پانګوال فرهنګ خپلې نيمګړتياوې او دزوروکۍ تور په پرولتاريه او انقلاب باندې اچوي.

پوښتنه - دانقلاب طريقه او لاره به څه وي؟

ځواب-
دپرولتاريه د انقلاب په صورت کې به شخصي شتمنۍ له منځه لاړې شي او پرځای به يې يو جمهوري اساسي قانون مرتب شي، چې په مستقيم او غيرمستقيم ډول به سياسي واک پرولتاريه ته سپارلي کيږي. په ډيرو پرمختللو هيوادونو کې دخلکو ګڼ شمير په پرولتاريه باندي بدل شويدی، بل لوری ته په ځينو هيوادونو کې نه يواځې دخلکو کميت په پرولتاريه بدل شوی، بلکه د هغوي سره بزګران او دهغوي کروندي او آن پانګوال هم بدل شوي دي.خو دوي اوس په تدريجي ډول د پرولتاريه ملګري کيږي ځکه چې د دوي ګټې اوس سره شريکې کېدونکې دي. او دخپلو ګټو په خاطر هم د پرولتاريه ترځنګ دريږي، او هم دا اړينه ګڼي چې دپرولتاريه دغوښتنو څخه ننګه وکړي. داسې جمهوري نظام چې د پرولتاريه نمايندګي کوي خو په اصل کې د شخصي شتمنيو په له منځه وړلو کې کوښښ نه کوي او هم دپرولتاريه د حقوقو څخه ننګه نه کوي يو بې مانا ولسواکي ګڼل کيږي. ځيني کړنې چې داوسني حالتو ته په کتلو سره بايد ترسره شي په لاندې ډول توضيح کيږي:

۱. شخصي شتمني د سترو ټيکسونو(ګمرکونو) او مالياتو په واسطه محدودول. دميراثي ځمکو او مالونو ختمول دنړيوالو مالياتي ادارو له قرض ورکولو څخه انکار او نور داسې ګامونه اخيستل.

۲. دټولو ځواکمونو صنعتونو، کرنيزو او مالي ادارو خپلول، دځمکو، کارخانو، مواصلاتو، بانکونو او دالوتکو ځښتنان له هيواده اېستل او شړل.

۳. دپرولتاريه دمخالفينو شړل او يا هم د داسې وګړو ځمکې او شتمني کنګل کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. ځمکې، فابريکې او نور شيان د کارګرې طبقې په کنټرول کې ورکول، په صنعتونو کې د کارګري طبقې ترمنځ د رقابت او سيالۍ له منځه وړل.

۵. دصنعتي کرنې د پرمختګ په خاطر دکارګرې طبقې يو ځواک تيارول او بيا په تيره د کرنې په ځانګه کې دعصري وسايلو څخه ګټه پورته کول او له دې لارې د کرنيزو توليداتو زياتول.

۶. اقتصادي نظام د مرکز تابع کول او ټولې کرنې د دولت په کنټرول کې ورکول. دسياسي سرمايې په مرسته ديو ملي بانک ډيره کېښودل چې وکولای شي ټولې اقتصادي ادارې وڅارې او هم دټولو شخصي بانکونو له منځه وړل.

۷. په لويو صنعتونو کې پرمختګ، په کارخانو او مواصلاتو کې بدلون راوستل. دنويو کرنيزو ځمکو فعالول او په پخوانيو کرنيزو ځمکو کې بدلون راوستل.

۸. دطبقاتي نظام له منځه وړل، يو نصاب او د زده کړې معياري نظام برابرول. ټولو کوچنيانو ته زده کړه ورکول اود دوي زده کړه په هغه وخت کې پيلول کله چې دوي د ميندو څخه بيل او د زده کړې وړ وګرځي. په ملي کچه د زده کړې او توليدي کرنې کارونه سرته رسول.

۹. دصنعت اود کرنې په ځانګو کې کارکوونکو ته دملت پر ځمکه ټولنيز او عصري استوګن ځايونه برابرول او ددوي په ژوند کې د ښاري او کليوالي وګړو داسط روزنه چې يو طرفه پاملرنه پکې له منځه يوړل شي او ټولې نيمګړتياوې چې پدې اړه وجود لري ختمې کړای شي.

۱۰. روغتيا، درملنه، زده کړه او نور داسې شيان چې دپانګوال نظام له اړخه اسانتياوې ګڼل کيدې، زمونږ له طرفه په ټولنه کې اساسي حق وګڼل شي او دټولنې ټولو عامو وګړو ته داحق ورکول. د مواصلاتي توکو ټولې وسيلې تر خپله حده په کنټرول کې اخيستل .

په شريکه کرنه کې ديووګړي ګام اخيستل ددويم لپاره اړين دي په دغه کړنه کې دشخصي شتمنيو له منځه وړل هم اړين دي. پس له دې به پرولتاريه(کارګره طبقه) پرمختګ ته چمتو کيږي. ترديې چې په ټولو مالي وسايلو لکه: کرنه، صنعت، مواصلات، تجارت او دژوند په نورو ځانګو کې به پرمختګ کوي او زيار به باسي چې دا شيان د دولت په کنټرول کې راولي، داډول کنټرول پخپله دپرولتاريه طبقي جمهوري کنټرول ګڼل کيږي. ددغو وسايلو په مرکزي کولو سره به پرمختګ باندي ډيري ښې اغيزې ښيندل کيږي.

څرنګه چې دپرولتاريه دهڅو او ورځني زيار څخه توليدي ځواکونه پرمختک کوي په همدې توګه اړوندې ادارې هم پرمختګ کوي. بالاخره کله چې ټولې شتمنۍ، توليد او نور دژوند کاروبارونه دخلکو اجتماعي لاسونو ته ورشي نو شخصي شتمنۍ به پخپله له منځه لاړې شي. نو بيا به پيسې بې هدفه شي او کله چې دتوليداتو موخه دګټې لاسته راوړل نه، بلکه د انسان دارتيا پوره کول وي نو توليدات به دومره زيات شي چې انساني حالت به په بشپړه توګه تغير ومومي او دانسان اوسنۍ حالت به بيرته په پخوانيو ټولنيزو اړيکو باندې بدل شي.

پوښتنه - آيا داممکنه ده چې انقلاب په يوهيواد کې راشي اوبيا به بريا ترلاسه کړي؟

ځواب-
نه داسې نده! دنړيوال بازار له زيږون او هم دصنعتي تکامل په وجه دنړۍ انسانان له يو بل سره د مسلک له نظره تړلي او اړيکې لري. په تيره بيا په پرمختللو هيوادونو کې ټولنيز پرمختګ پانګوال او پرولتاريه په دوه ښکاره برخو کې را سره ويشلي دي. ددوي ترمنځ موجود ټکر، روان کشمکش او مبارزه په حقيقت کې د نن‍ۍ زمانې مبارزه ګڼل کيږي. همدا لامل دی چې انقلاب په يوه هيواد يا ټولنه کې نشي ترسره کيدلای .
دانقلاب نوعيت او تاثير د صنعت جوړونې، سرمايې او نورو اقتصادي برخو په غوره والي پورې تړلي دي. څومره چې د دې نوعيت ښه وي هغومره د انقلاب نوعيت او اغيزه هم ښه وي. دبيلګې په توګه هر هغه هيواد چې دنمو او ودې مزل يې سست وي انقلاب ته په ستونزمنه توګه زيږون ورکوي. خو هغه هيوادونه چې چټک پرمختګ لري انقلاب پرې خپلې اغيزې دنورو هيوادنو په پرتله ژر ښيندي، چې دغه به بيا يو نړيوال انقلاب وي او اغيزې به يې هم نړيوالې وي.

داسمه خبره ده چې په ټوله نړۍ کې په يو ځل اوناځاپه انقلاب نشي راتللي. اړينه ده چې دغه انقلاب په يو ځای کې راشي خو دغه انقلاب د مُودې په تيريدلو سره بايد خپور او وغزيږي، که نه، د له منځه تګ خطر سره به مخامخ شي. خو په يوه ټولنه کې راپاريدونکي انقلاب او بدلون ديو وګړي منتظر نشي پاتې کيدلای. بلکې په دغه هيواد کې راپاريدونکې انقلاب په نړۍ کې انقلابي کرنې ته تودوالۍ او پياوړتيا ورکوي.
ريښتنې خبره خو داده چې يو بريالۍ انقلاب چې دهر ځای څخه راوپاريږي حتما پر نورو هيوادونو خپلې مثبتې اغيزې ښيندي. د داسې نړۍ وګړي دتير وخت په نسبت ډير يو دبل سره نږدې وي.

پوښتنه - آيا دشخصي شتمنيو په له منځه وړلو سره ګټې ترلاسه کيدلای شي او کنه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
کارګران به ټول توليدي ځواکونه، تجارتي ذرايع، دشيانو ويش او دراکړې ورکړې وسيلې له شخصي لاسونو څخه ټولنيز واک ته وسپاري، او ټولنيزو اړتياوو ته په کتلو سره به پلان جوړونه او انتظامات ترسره کوي. ددې کار څخه يوه ګټه به دا ترلاسه شي ، لکه هغه صنعت چې لومړې په انفرادي لاسونو کې وو، وروسته به ټولنيزو لاسونو ته ولويږي. او پدې توګه به د شخصي شتمنيو ته د پای ټکی کيږدي او بيا به اقتصادي غميزې نه راځي. اضافي/فاضل توليد چې په موجوده پانګوال نظام کې زيات توليد ګڼل کيږي او هم له امله يې اقتصادي بدحالي او غميزې سر اخلي په کمونيستي ټولنه کې به دا بي مانا او بي کاره توليد نه وي، بلکه دې ته به لا نمو ورکول کيږي. فاضل توليد ددې پرځای چې بدحالي او غميزې تاييد کړي، دټولني هر وګړي اړتياوې به پوره کړي او د نوي توليد د تخليق وړ به وګرځي. چې له امله به يې دپرمختګ نوي دورانونه پيل شي. چې پرته له بدلون او وقفي به جريان ولري. خو دغه ټولې کړنې به وروسته ددي نظام د رڼګولو څخه صورت ونيسي.

کله چې په پراخه پيمانه صنعت جوړونه پيل شي، نو ټولنه به دشخصي ملکيت فشار څخه ازاده شي، او په داسې شکل به بدله شي، څنګه چې د دستکارۍ پر ځای معصر صنعت راغی. له دغه پرمختګ څخه به دټولنې د هر وګړي اړتياوې پوره شي. په همدې توګه به کرنه هم چې په شخصي ملکيت او دهغې په مختلفو برخو ويشل شوي وه، آزاده شي. دساينس او ټيکنالوژۍ پر مټ چې کوم حاصلات کيږي هغه به د وګړو داړتيا دپوره کولو ضامن وي. پدې ډول به توکي دومره توليد شي چې دخلکو غوښتلو ته به اړتيانه وي. طبقې به له منځه ولاړې شي او داسې تضاداتي روښ به په نوي ټولنيز نظام کې له منځه ولاړ شي.

دطبقو وجود دزيار او کوښښ له امله منځته راغلی دی. د کوښښ او زيار ويشل چې په پانګوال نظام کې وجود لري له منځه به ولاړ شي. فقط وسايل، ټيکنالوژي، کېمياوي او ميخانيکې وسايل دتوليد او صنعتي ودې لپاره پوره نشو ګڼلی، خو مونږ به زيار باسو تر څو دغه وسايل او آلات په سمه توګه د خلکو د پرمختيا لپاره په لاره واچوو، کټ مټ داسې چې په ۱۸ زيږديزه پيړۍ کې دصنعتي انقلاب وروسته دبزګرانو، لاسي صنعت، هُنرمندو او منيفکچرنګ حالت بدل شو. همداسې يو اشتراکي توليدي نظام به يو نوي انسان وزيږوي. چې له امله به يې موجوده طبقي له منځه ولاړې شي، او غير طبقاتي ټولنه به په وجود کې راشي. ټولنيزه توليدي کرنه به دپرمختګ علت وګرځي. نوي وسايل او نوي توکي به رامنځته شي. چې دغه توليد به فقط د يو څو غټو پانګوالو په لاسونو کې نه وي لکه چې په نني عصر کې د پانګوالۍ په نظام کې وجود لري. چېرته چې هر فرد دټولنې د انفراديت په چوکاټ کې د توليد يوې ځانګې ته محدود پاتې دي. او پانګواله طبقه يې د استحصال زيار باسي. نومورې افراد پخپل ټول ژوند کې دخپل يوځانګړي استعداد څخه کار اخلي، او وده ورکوي. دا پدې مانا چې پانګوال نظام خپل هر وګړی ديوې ځانګې پورې محدود ساتي، او ډير کم يې د انسان دتخليقي استعداد په مطابق کاروي.

دکميونل (مشترکه يا ګډ) پلان شوي صنعت او دژوند چارې د يوې ټولنې داشتراکي اړيکو په ترڅ کې پرمخ ځي. دبشريت دهر ډاکټر څخه دهغه د فطرتي استعدونو په ترڅ کې پوره پوره ګټه اخيستل کيږي. چې په همدې توګه دتوليدي کړنې په پرمختګ او ګنجايش کې وده راځي. زيار ويشنه په پانګوال نظام کې ديو انسان څخه بزګر جوړوي، خو د بل څخه موچي جوړوي. ددربيم څخه صنعت کار او څلورم څخه دسټاک مارکيټ چلوونکې جوړوي، چې دا ټول د ماشينونو تابع وي. دغه توپير به په بشپړه توګه دنوي انقلاب په رامنځته کېدو سره له منځه ولاړ شي.

په کميونزم کې به هر ځوان ته په بشپړه توګه دکار روزنه ورکول کيږي، او ډير ژر به وکولای شي چې دتوليد په ټولو کړنو باندې لاس رسی پيداکړي، او دلاس رسي څخه به وروسته وکولای شي چې يو بل کار ته لاس واچوي. پدې ډول به هغه ديو ټل عمره کار څخه خلاصون پيداکړي کوم چې د کار څخه د خسته کيدلو سبب ګرځي. چې ټول عمر تيرول په يوه کار کې دپانګوال نظام ورکړه ده. په کميونزم کې ديو ځوان په ډيرو هُنرونو کې زده کړه د ټول انسانيت دپرمختګ او ودې باعث ګرځي.

داسې ټولنې چې بنسټ يې دکميونزم پر فلسفه ايښودل شوی وي هر وګړي ته داحق ورکوي چې خپل استعداد په بيلا بيلو برخو کې وکاروي، ددې کړنې په ترسره کېدو سره به په چټک ډول د طبقو شتون له منځه ولاړشي. په همدې توګه دکميونزم پر بنسټ ايښودل شوي نظام به دټولنو ترمنځ توپير او سيالۍ له منځه يوسي او هم به دښارونو او بانډو ترمنځ توپير ختم شي. خلک به وکولای شي چې په بانډو او ښارونو کې د کرنې او صنعت څخه پرته، نوري ستونزې پرمخ بوځي. ددوي ترمنځ راکړه ورکړه او ناسته پاسته به داشتراکي نظام په چوکاټ کې وي، چې ددوي ترمنځ به فاصلې راکمې کړي.

دکميونزم پر بنسټ ولاړ نظام چې په کوم ځای کې طبقې له منځه وړې هم هلته هڅه کوي چې هغه وسايل او لاملونه هم له منځه يوسي کوم چې دطبقو دزيږون سبب ګرځي. دبزګرانو دبزګرۍ سره اوډ صنعتي خلکو دصنعت سره تړل هغه کړنه ده چې په دواړو برخو کې يې د پرمختګ مخه ډب کړيده. دغه کړنه کيدلای شي ديوې ټولنې دپرمختګ پرمخ کې خنډ وګرځي.

دخلکو ترمنځ اشتراکي احساس دګډ پرمختګ باعث ګرځي. چې له امله به يې دهر وګړي اړتيا پوره کيږي. د ورخطايی، منافقت او د بي باورۍ حالت به په بشپړه توګه له منځه ولاړ شي. په موجوده نظام کې ديو څو خلکو په خاطر دډيرو خلکو حق تلف کيږي، دا توپير به له منځه ولاړ شي. ټول ټکرونه او ډلې به ختمې شي. کميونزم به د زيار ويشنه له منځه وړي او عام وګړو ته به په پوره توګه دکار کولو او د دوي داستعداد سره سم داستحصال مواصلات ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دصنعتي توپیر له منځه وړل او دنورو کارونو په ترځ کې په نړیواله تولیدي کړنه کې ګډون، ګټې او دکلیو، ولایتونو او هیوادونو دبندیزونو څخه خپلواکي او دشخصي شتمنیو له منځه وړل به ډیرې ښې اغیزې رامنځته کړي.

پوښتنه - دکمیونزم په کورنۍ نظام باندې څه تاثیرات پریوځي؟

ځواب-
په دغه نظام کې به بشري اړیکې دکښې، بُخل او منافقت څخه پاکې وي چې بنسټونه به یې په ریښتني بشري قدرونو باندې وي. خو دا ټول هغه وخت کیدلای شي، چې شخصي شتمنۍ له منځه ولاړې شي . کوچنیانو ته به په مساوي بنسټونو زده کړه ورکول کیږي. وده چې یو ټولنیز تړون دی، په خاوند باندې انحصار او محتاجي، د کوچنیانو په مور او پلار باندې دمصارفو پیټې او دکوچنیانو په والدینو باندې به انحصار ختم شي.

داټول هغه څه دي چې پانګوال نظام زیږولي دي. مونږ په کمونیستي نظام کې دمیرمنو دمشترکه ملکیت دشمیرلو په اړه داسي ځواب ورکوو چې دمیرمنو مشترکه ملکیت یو داسي کیفیت دی چې دپانګوالې ټولنې سره تړل شویدی. چې په دغه نظام کې دمیرمنو ارزښت دجنس په څیر وي. میرمنې د فحاشی دبازار، دحُسن مالکه، ځان پلورونکې او دیوي نڅاګرې په توګه کارول کیږي. دمیرمنو دحُسن څخه ناوړه او ناروا ګټه په شخصي ملکیت کې پورته کیږي. کله چې دغه شخصي ملکیت له منځه ولاړ شي نو هیڅ میرمن به خپل حُسن ونه پلوري، او نه به فحاشی کولو ته مجبوره شي.

دپانګوال نظام په له منځه تګ سره به میرمنې د جنسي تفریق او غلامۍ څخه آزادې شي، او هغوي به په ریښتیا د یو خوشحاله، باعزته او ښه ژوند درلودونکې شي. کمونیست نظام دمیرمنې دمشترکه ملکیت پر ځای ددغه تعصب پیښې وهي. په سوسیالستي نظام کې کورنۍ له منځه نه ځي، خو حیثیت او بنسټونه یې بدلیږي په دا کې به له خپلوۍ څخه مفادپرستي، له احساساتو څخه خودغرضي، مجبوري او محتاجي په بشپړه توګه له منځه ولاړه شي.

پوښتنه - د ملتونو، قومونو او ولسونو په اړه به د کمیونزم څه چلند وي؟

ځواب-
ولسونه او ملیتونه به داکثریتي طبقې تابع شي، په دغه نظام کې به دومره نظم وي چې خلک به دیو بل سره عادت او بلدشي. پدي ډول به ډیر ژر مذهبي، توکمیز،نژادي، سیمیز او کلتوریزي ترینګلتیاوې له منځه ولاړې شي. دتوکمیز او قامي ویاړ په نوم موجودي ټولې ډرامې او د تیر وخت ظُلمونه، روایات او رواجونه به له منځه لاړ شي. دټولو فرهنګونو معیاري رُوح ته به ښکلا ورکولای شي. دټولو طبقو دپرمختګ لپاره به وسایل ورکول کیږي. دمالي جبیرو استحصال به له منځه ولاړ شي.

په سوسیالسټ فیډریشن کې دټولو ګډون کوونکو ملتونو په خوښه ګډون، دسرمایې او ملکیت څخه پاکه ټولنه چې له امله به یې اشتراکي ټولنه دډول ډول رنګونو، توکمونو، ژبو او فرهنګونو یوه په زړه پوري ګلدسته وي. او هم به داټولنه د ترینګلتیاوو، کینو څخه پاکه او پر سپیڅلو احساساتو ولاړه، دبشرې لوړوالي، یووالي او سوکالۍ یوه ځانګړې بیلګه وي. داسي یو وخت به راشي چې خلک به پر یوه ځاي بغیر له کوم توپیر څخه اوسیږي.

پوښتنه - مارکسیزم څه ته وایې ؟

ځواب-
دکارل مارکس د۱۸۱۸ء زیږدیز څخه تر ۱۸۸۳ء ز کال پوري هلې ځلې او د نظریاتو ټولګه، مارکسیزم بللی شو. مارکس په ۱۹ زیږدیزه پیړۍ کې پر دریو نظریاتي رجحاناتو باندي کار وکړ او لوړوالۍ یې ور وبښه. هغه دري نظریې پدي توګه دي: کلاسیکې جرمنی فلسفه، دبریتانیایي نوي سیاسي اقتصادیات او تاریخي مادیت.

ان تردې چې دکارل مارکس مخالفین هم ددغې خبرې تاییډ کوي چې د مارکس خپلمنځي پیاوړتیا او پراخو نظریاتو ټولنیز جدلیاتي مادیت او د ساینس بنسټونو د ساینسي سوسیالیزم ډیره کینبودله او د نړۍ په ډیرو هیوادونو کې یې دکارګر غورځنګ په نوم نظریات او برنامې ترسترګو کیږي. چې داپخپله دسوسیالیستي انقلاب اودکمونیستي ټولنې درامنځته کولو لپاره اړین بنسټونه بلل کیږي.

پوښتنه - مارکسیزم، لینینزم او ټراټیسکیزم څه ته وایې ؟

ځواب-
دغه اصطلاح په عامه توګه دانقلابي مارکسیسټانو لپاره کارولې کیږي. مارکسیسټان هغه انقلاب کوونکې دي چې د موجوده نظام پرځاي دبل نظام غوښتنه لري. خوبل لوری ته اصلاح کوونکي هغه خلک دي چې دپانګوال نظام د مهربان او شریف النفسه جوړولو هڅې کوي. واضحه خبره ده، چې دا کار ناشونی دي. لینینزم دمارکس تصّورات خپرول(دپانګوال نظام د جبرپرضد، استحصال، پانګونې او دنړۍ پر آباد نظام دسترو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواکونو پرضد) لینیزم په نوم یادیږي. خو دمارکسیزم او لنینزم ترمنځ تر اوسه پوري یوڅه ستونزي موجودي دي. ځیني شخصیتونه لکه سټالن، ماؤ او بیا ځیني نوردټراټیسکېزم پیروان دي. که چیرې دا ومنلي شي چې سټالن او ماؤ مارکسیسټان نه وو خو دوي په حقیقت کې د مارکسیزم دمفهوم او روزل شویو رجحاناتو نماینده ګي کوله. ولې چې د دوي په زمانه کې ریاست د کارګرانو دجمهوري کنټرول پر بنسټ نه وو، او دیوڅه بیوروکریټو پر آزادانه بنسټونو ایښودلی شوی وو. دوي دکارګرې طبقې جسدونه سره د یوڅه سپیو په څیر ځانونه تړلي وو.

ټراټیسکېزم عبارت له هغه کرېږ څخه ده چې ۱۹۲٤ ز کال کې دلینن د مړینې وروسته دهغو وګړو لاربښوونه کوله کومو چې دسټالن د تګلارو سره اختلاف درلوده. په حقیقت کې لیننزم (Leninism) دمارکسیزم (Marxism)یو تسلسل دی. خو ډیر خلک دغه اصطلاح د هغو خلکو لپاره کاروي چې له سټالنیسټانو څخه جلا شوي دي. خو ترځنګ یې ډیر داسې خلک چې دمارکسیزم،ټراټیسکېزم او لیننزم (Leninism)پر تسلسل پوهیږي، ځانونه مارکېسټ معرفي کوي، ځکه چې ددغه ټولنې په سلګونو منونکي داسې جنوني او احساسي تګلارې غوره کړې دي، چې له امله یې دټراټسکې نوم بدنام شوی دي. او ټراټسکې چې د مارکسټ نظریې لپاره کوم خدمت ترسره کړیدي هغه عبارت له دوه کارونو څخه دي:
لومړی داچې د سټالینزم ساینسي تجزیه یې ترسره کړه، او دوهم داچې دځانګړې انقلاب نظریه یې ورکړه چې پدي توګه یې وکولاي شول پر نوي آبادیاتي نړۍ ښه اغیز وښیندي.

پوښتنه - آیا په یوه وخت کې د ولسواکۍ او سوسیالیزم یوځاي شتون ممکن دی او کنه؟

ځواب-
لومړی خو دامفکوره له بیخه ناسمه ده چې مارکسیزم او جمهوریت دیو بل سره په ټکر کې دي. ریښتیا خو داده چې د پانګوال نظام په شتون کې ریښتنی جمهوریت په وجود کې نشي راتلاي. هو! داسي کیدلای شي چې یو څو کاله وروسته تاسو په صدراتي او پارلیماني ټولټاکنو کې ونډه ولرئ، خو که لږ ځیر شو او وګورو چې په دغه ټولټاکنو کې ونډه اخیستونکي څوک دي؟ پر ډاګه ده هر هغه څوک چې پیسې ولري. ددوي په بریالي کولو څوک پیسې لګوي؟ ستر او لوي تجاران، کمپنیانې اوپانګوال- باالمقابل تاسو سره څه بدیل نشته. په عملي توګه دغه جمهوریت فقط دشتمنې اوپیاوړې طبقې په ګټه دی دکوم څخه چې دبوروژوا طبقه مانا اخیستلي شوو. له دې څخه لا اړینه خبره دا ده چې دغه طبقه ټاکلې شوې ده، تر څو دولت رامنځته کړي، نو دوي سره پرته له خبرو دعمل لپاره هیڅ تګلاره وجود نلري. که چیرې دامریکا د دریو شتمنو سړیو سره دامریکایې وګړو په پرتله دري کروړه دولت په لاس کې وي دوي کولاي شي چې د دولت چارې پر مخ بوځي. دخپل اقتصادي پریکړو په ورځ دوي دمیلونونو انسانانو د ژوند پریکړې کوي. مانا دا چې دروزګار، روغتیا او پوهنې په اړه پریکړې کوي.

کله چې دغه ډول سترو او لویوتجارتي کمپنیو ته خطر پیښ شي نو دوي کولای شي چې دولتي ځواک او زور وکاروي. دبیلګي په توګه کله چې په چیلي کې په کال ۱۹۷۳ ز کې د سلواډ ور ایاندي دور دجمهوري دولت ولسي ټاکنو پر محال د مسو او اوسپني دکانونو او د مخابراتو فابریکې (چې دا د امریکایي کمپنیو شتمني وي) دمحدودولو او ولسي کولو پریکړه وکړه، نو په دغه وخت کې ټولو دغو کمپنیو په کروړونو ډالره مفقط کړه او په پایله کې یې د سي-آیې -اي په واسطه په چیلي کې پوځي بغاوت رامنځته کړ او ایاند یې په مرګ ورساوه.

چې پر ځاي یې ظالم پوځي دیکتاتور پنوشي دواک پر ګډي کښیناوه. د۲۰۰٤ زیږدیز کال په امریکایي صدراتي ټولټاکنو کې لویو کمپنیو دبُش دکمپاین په خاطر ۱۰.۳ میلونه ډالره مفقط کړل چې داسې بُش دواک ګدۍ ته ورسیده، دغو کمپنیو ددي مفقط په بدل کې دګمرکانو دټکس څخه خلاصون ومونډل، چې په پایله کې یې ٥ میلیارده ډالره ګټه ترلاسه کړه. ددغو بیلګو څخه داجوتیږي چې پانګوال جمهوریت څومره ګټور او څومره ناوړه کاروبار دی. دلته دغه پوښتنه راولاړیږي چې په دغه پانګوال ځواکونو کې دومره ستر ځواک له کُومه راپیداکیږي؟ دا د دې لپاره چې دوي په ریپبلیکېن او ډیموکراټ کې په میلونونو ډالره سرمایه کاري کړیده. او په وروستني پړاو کې دولت او سیاسي ګوندونه ددې لویو پانګوالو ګوډاګي ثابت شویدي. همدغه کمپني دي چې وروسته بیا پریکړې کوي او تګلارې جوړوي، چې باید په کومو کړنو عمل وشي او په کومو ونه شي.

داهم باید ډاګه کړلای شي چې ددې ډول سیاسي ګوندونو ریښې پر خلا کې نه بلکه ددغو لویو پانګوالو او کمپنیو په ملیاردونو ډالرو سرمایو کې دي. همدا لامل دی چې دغه ګوندونه تل ددې پانګوالو او کمپنیو تر اغیزو لاندې وي. پس په ریښتیا دغه کرېږ دقانون،حقیقت او یا انصاف ورکولو لپاره نه بلکې د یو څو پانګوالو ته دګټو رسولو په موخه په وجود کې راځي، تر څو دوي ته یو څه په خوله کې ورواچوي اوبس.

بل اړخ ته له سوسیالسټې انقلاب وروسته د نړۍ دژوند تیرولو ټول وسایل په شخصي لاسونو کې نه، بلکې داکثریت طبقي په لاسونو کې ورکوي. چې په جمهوري توګه کنټرولیږي، او پر مخ یې بوځي. دغه په ریښتیا هم جمهوریت وي، چې په کوم کې به خلک وکولای شي، پرخپل ژوند کنټرول ولري. دوي به په جمهوري توګه سره وکولای شي چې خپل نماینده ګان وټاکي، دولت جوړ کړي او ورسره به دغه نماینده ګان پر معیشیت باندې هم کنټرول ولري. او وبه کولای شي چې په ریښتیا په شیانو کې بدلون راولي. که دغه نماینده ګان ونشي کولای چې کارونه په سمه توګه ترسره کړي نو خلک به وکولای شي چې دوي له کاره ګوښه کړي، او دغه نماینده ګانو ته به دیو مزدور له معاش څخه زیات معاش نه ورکول کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا اوسنی نظام کې چې کوم نماینده ګان وجود لري ددوي مراعات خو ددوي دمعاشونو څخه هم لوړ دي. په اشتراکې نظام کې به لوړ استعداده خلک دخپل استعداد مطابق په کارونو ګمارل کیږي. ددې لپاره چې دوي ته به اضافي استعداد ورکول کیږي خو د چوپړ په خاطر- دغه نماینده ګان به دټولنې دوګړو له منځه ټاکل کیږي لکه څرنګه چې لینن ویلي دي. اشپز به هم وکولاي شي چې صدراعظم او ولسمشر جوړ شي. دغه به په حقیقي مانا کې جمهوریت وي.

پوښتنه- په سوسیالیزم کې به تولید څرنګه ټولنیز کیږي او ددولت وېش به څه ډول وي؟

ځواب-

عصري تولید تقریبا ټولنیز دی دبیلګې په توګه یو سړی په یواځې توګه نشي کولای چې ټول کمپیوټر ځان ته رامنځته کړي . همدا لامل دی چې عصري تولید دومره دپیچلتوب ښکار دی چې فقط دیو کمپیوټر جوړولو په خاطر دنړۍ زرګونه خلک زیار باسي، تر څو کمپیوټر رامنځته کړي. له اومه موادو نیولې بیا تر هارډویر ډیزاین پورې او د دې د تشکېلولو څخه بیا تر کلر (رنګ) راوړلو پورې دا ټوله یو ټولنیزه کړنه ده. خو ددغه ټولو کارګرانو تخلیق شوی دولت په مساوي توګه نه ویشل کیږي. میلیارډران پانګوال او لویې کمپنیاني ددې دولت ډیره لویه برخه پر یواځې ځان هضم کوي. نو معلومیږي چې دغه عصري کارګره طبقه ده چې دهرې ورځې کارونه او فابریکې چلوي.

واحده کارګره طبقه ده چې ټولنیز دولت جوړوي خو دوي ته دخپل زیار بدل په لاس نه ورځي. دا سمه ده چې دوي ته دمعاشونو په لوړولو او بونس ورکولو یو څه ناڅه لاسته ورځي، خو پانګوال چې خپله کوم بونسونه هضموي هغه ددې په پرتله څو ځلي ډیر لوړ دي. دبیلګې په توګه په مالداره صنعتي هیوادونو کې لویو پانګوالو او مالکانو ته په لکونو تحفې او بونسونه دکرسمس دلمانځلو په خاطر ورکول دکوم ځاي انصاف دی؟ دلته د دې خبرې اړتیا ده چې دولت باید په هغو خلکو وویشل شي چې جوړونکې یې دي.

پوښتنه - پرادیوالی (بیګاني)څه ته وایې ؟

ځواب-

په پانګوال نظام کې دپردیوالي اساسي لامل دکارګرې طبقې او دهغې دزیار څخه تخلیق شوی تولید ترمنځ ناانډولتوب او دپانګوال نظام پرظلمونو او استحصال پراته پرده ده، چې دا د اُجرتي زیار او سرمایې ترمنځ حقیقي ریښې دپټولو کوښښ کوي. کارګر چې کوم تولید او دتولید جوړونې کومه کړنه ترسره کوي، دهغې بدل نه ورکول کیږي تردې چې دخپلو ډیرو جوړ کړی شوو شیانو څخه هم بې برخې وي چې له امله یې د زیار او تولید ترمنځ پرادیوالی رامنځته کیږي. چې په پایله کې بیا ټوله ټولنه او کارګره طبقه ښکار کیږي. ددغه پټ استحصال له امله دشیانو سره دانسان حرص زیاتیږي او داسې شیان په ژوندیو شیانو بدل شي، او انسان بیاخپل حیثیت دلاسه ورکړي او دشیانو ځاي ونیسي.

دغه لوړ او پراسرارې بشرې اړیکې دشعور تل ته ولویږي چې بیا دغه حتمي او خطر یې ګڼل کیږي. همداسې په انګریزې کې کارګرې طبقې ته لاس ویلی کیږي او دغه مثال هم ورکول کیږي چې د فلانې سړې قدراو قیمت یو میلیارډه ډالر دي. نو ددغه پرادیوالي بنسټ په تولیدي خپلوۍ یا که چیرې په قانوني ژبه کې ورته وویلی شي، نو په شتمنې خپلوۍ ولاړ دي.

۲۶- دیوې زمانې غالب فکرونه څه ته وایې ؟

ځواب-

دهرې زمانې غالب فکرونه او مفکورې دواکمنو مفکورې وي. دا پدې مانا چې دټولنې کومه طبقه چې مادي ځواک لري هغه دفکري ځواک په اړه هم مطرح وي. هغه طبقه چې مادي تولیدي ذریعې یې په لاس کې وي پر ذهني تولید باندې هم چپاو او یرغل کوي. نو مونږ ویلاي شو چې دذهني تولیدي ذریعو څخه دمحرومه طبقې فکرونه دواکمني طبقې تابع وي. د مادي ریښو څخه چې کوم فکرونه جوړیږي هغه ته واکمن فکرونه ویلی کیږي. پدې ترتیب دغه ډول فکرونه او مفکورې ددوی دغلبې او واکمن فکرونه بلل کیږي. هغه خپلوۍ/ریښې چې د تصوراتو په څېر څرګندیږي، د واکمنې طبقې د پېژندګلوۍ باعث ګرځي. لحاظه دا خیالات د دوی د غلبې په ترڅ کې رامنځته کیږي.

هغه خلک چې واکمن وي، دنورو شیانو ترڅنګ شُعور هم لري. همدا لامل دی چې دوي دپوهاندویۍ او مفکورې جوړونکي په توګه هم پاچایي کوي، او دخپلې زمانې د مفکورو تولید او تقسیم هم کنټرولوي. په همدې لامل ددوي خیالات او مفکوري د زمانې حکمران فکرونه یا مفکورې ګڼل کیږي.

پوښتنه - په تاریخ کې د فرد رول ځنګه ارزیابي کیدای شي؟

ځواب-

مارکسیزم هیڅکله دفرد د رول څخه انکاري ندی خو دومره وضاحت ضرور کوي، چې داشخاصو اوکوندونو دکردار پریکړه دتاریخي تکامل د سوایي ډاګیز معروض (عینې اوضاع) او ټولنیز چاپیریال کوي. چې د دغه وروستنۍ پریکړه دتولیدي ځواکونو دپرمختګ سره تړل کیږي. داپدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مانا نده لکه څرنګه چې دمارکسیزم نیوکه کوونکي وایې چې انسانان فقط دمادیت تر ګزارونو لاندې ژوند کولو ته اړ شوي دي. مارکس او اینګلز یې وضاحت داسې کوي چې انسانان خپل تاریخ پخپله جوړوي، خو دوي دغه کار پخپلواکه توګه نه ترسره کوي. بلکې دوي دچاپیریال تر اغیزې لاندې دا تاریخ جوړوي په کوم کې چې ژوند کوي.

په هر یو چاپیریال کې دبعضوسیاسي شخصیتونو شخصي خاصیتونه اغیز اچوي لکه فکري بشپړتیا، مهارت، ډاډ، جرات او ثابت اوسیدل. دانسان په ژوند کې داسې حتمي حالت هم رامنځته کیږي چې دسیاسي قیادت درول له امله حالت او وضعه په بشپړه توګه بدلون بیامومي. داسې عهدونه عام نه ګڼل کیږي داهغه وخت سر اخلي کله چې اوږد مهاله پټې تربګنۍ دجدلیاتي علم له مخې مقدار په معیار بدل شي. خو دا معلومه ده چې افراد فقط دازادي په زور دټولنې تکامل نشي ټاکلی. خو په بشري تاریخ کې داخلي عناصر دټولنې دبدلون باعث ګرځي.

پوښتنه - دټولنې مادي بنسټونه څه دي؟

ځواب-
څرنګه چې چارلس ډارون دنامیاتي فطرت، قانوني تکامل درياضي کشف دی همدغسې کارل مارکس دانساني تاریخ، قانوني تکامل کشف ګڼل کیږي. مارکس دغه ساده حقیقت کشف کړ چې وروسته دنظریاتي څار، څیړنې لاندې پټ شو. مطلب له سیاست، ساینس، مذهب او د هُنر دپلټنې مخکې باید انسان ته کور، ډوډۍ، کالې او څښل مساعد کړای شي. نو پدې توګه دټولنې دګزران لپاره مادي وسیلې او دهغې په پایله کې په هغه عهد کې د ولس ټولنیز پرمختګ هغه بنسټ دی چې پر اساس یې دیو دولت اداري، قانوني فکرونه، هُنر او ان تر دې چې د یو ولس مذهبي فکرونه هم تکامل مومي. نو همدا خبره ده چې باید دشیانو تجزیه پر دغه اساس وشي. نه دا چې پر نورو شیانو څنګه چې په روایاتي توګه کیږي.

پوښتنه - دټولنیزې تکامل قوانین څه دي؟

ځواب-

دټولنیز تولید له امله وګړي په داسې خاصو ریښو کې ترل کیږي چې هغه نه شلیدونکې وي، او د دوی دارادو تابع وي. دغه تولیدي ریښې دتولیدي ځواک دپرمختګ تر یوه سویه پورې هم آهنګه کیږي. او د ټولنې دغه اقتصادي جوړښت د تولیدي ریښو په ترڅ کې منځته راځي. دغه هغه لوی رښتینی بنسټ دی چې پر سر یې قانوني اوسیاسي جوړښتونه رامنځته کیږي. او دټولنې دشعور مختلف ډولونه هم د دوي سره سمون خوري. دمادي ژوند دغه طریقه دتولید ټولنیز، سیاسي او د رُوحاني عواملو عمومي کردار ټاکي. دانسانانو شعُور د دوي د وجود یقین نه کوي، بلکې ټولنیز وجود ددوي دشعُور یقین کوي. دتکامل په یوه خاص پړاو کې تولیدي ریښې پرځای د دي چې دتولیدي ځواکونو دپرمختګ باعث شي خنډ جوړوي. ددي څخه وروسته دپاڅون پړاو پیل شي.
داقتصادي بدلون وروسته هر لوړه طبقه دبدلون سره مخ کیږي. ددغه بدلون له امله هغه ډله چې رامنځته کیږي دمادي معیشیت دراتلونکي بدلون تعین یې خصوصا په فطرتي، سیاسي او ژور نظر سره وکړای شي. بل لوري ته قانوني، سیاسي، مذهبي، جمالیاتي او فلسفیانه نظریات هغه نظریاتي صورتونه دي، چې له امله یې انسان دتربګنیو او ټکرونو په اړه فکر اومبارزه کوي. مونږ دچا په اړه هغه رایې نه ورکوو چې نوموړي یې دخپل ځان په اړه لري.

همداسې مونږ ددغه بدلونونو عهد پلټنې دشعُور پر بنسټ نه کوو بلکه ددې برعکس دغه شعُوري وضاحت دمادي ژوند دمخالفتونو، دتولیدي ټولنیزو ځواکونو او دتولیدي ریښو تر منځ موجودټکر پر بنسټ کوو. هیڅ یو ټولنیز نظام تر هغه وخته پورې نه ختمیږي تر څو چې تولیدي ځواکونه خپل ځای څخه چې ورتیا یې ولري لاس رسی ونه لري. او نوي تولیدي ځواکونه چې دزاړو تولیدي ځواکونو ځای به نیسي نشي کولای چې راڅرګند شي. چې تر څو دا مادي اوضاع د پخواني نظام په تل کې ځان آماده کړې نه وي. انسان تل دهغه مسایلو سره مبارزه کړیده، چې نوموړي کولای شي چې ترسره یې کړي. که مونږ د دغه مسلې په ژوره توګه اندازه واخلو نو تل دغه خبره مخې ته راغلې ده چې مسله هغه وخت سر راپورته کوي چې کله دهغې ستونزې دحل کولو لپاره مادي حالات رامنځته شویدي. یا کیدلای شي چې د تشکېل په مراحلو کې وي. که لږ ځیر شو نو دانسان پخواني ځمکوال او دعصري پانګوالی تولیدي طریقې ته د ټولنې دبیلا بیل تکاملي پړاوونو نوم ورکولای شو. پانګوال تولیدي ریښې دټولنیز عمل وروستی تصادمي شکل دی. چې دا انفرادي تصادم نه بلل کیږي بلکې دا د ټولنې داوسیدونکو د ژوند دحالاتو سره تړلی دی. او بل کیدلاي شي ژبه د تصادم دمخالفت سره دپانګوالې ټولني په تل کې تکامل کوونکې تولیدي ځواکونه پخپله دمخالفت یا تصادم دختمولو لپاره مادي اوضاع مساعده کړي. نو مونږ ویلای شو چې دغه د بشري ټولنې تاریخ څخه مخکې دتاریخي مرحلې وروستی پړاو دی.

پوښتنه -دپانګونې د تکامل تاریخي رجحان څه دی؟

ځواب-
هغه خلک چې تولید کوي زښت په ظُلم او بدمعاشۍ سره شړلی کیږي او دغه احساساتي محرکات ډیر په بدنامه، چټل، لویدلي او د کرکې په بنسټ ولاړ وي. بزګران او دستکارو ته دشخصي شتمنیو په سترګه کتل کیږي، چې نوموړي دغه ملکېت په شخصي زیار او خپلواکۍ لاسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي وي. برعکس پانګوال د ډيرو زياتو شتمنيو استحصال کوي. دغه پخپله دپانګوال توليد د داخلي قانون څخه راوځي. يوپانګوال ډير زيات خلک دمرګ کندې ته وراچوي. ددې لاس دپانګوالو دلاسه د ډيرو نورو پانګوالو په شريک کيدلو تر څنګ محلي زيار يا کوښښ چې پخپل منځي مرستې سره ولاړ وي او دسياسي شعور، تخنيکي استعمال، منظمي کرني اونورو داسې، زيار په داسې شيانو کې بدليدل، چې په مشترکه توګه سره کارولاي کيږي. ټول ذريعي توليدات دټولنيز مشترکه کوښښ په توګه استعمالول، ټول محصولات په نړيوال بازار کې ښکېلول او د دې ترڅنګ پانګوال نظام ته نړيوال اهميت او کردار بخښل هم دوام لري.

دډيرو لويو پانګوالو کمېدل چې زياتره طبقه يې نوى مالک او اختيار لري دجبر، شکنجې، غلامۍ، تذليل او استحصال لامل ګرځي. نو ددې ترڅنګ دکارګري طبقې په کميت کې هم اضافه کيږي. منظم او يواځې کيدلو لپاره هڅې کوي چې علت يې دپانګوال نظام توليدي ميکانيزم دی. دسرمايې واک او دتوليد تر څنګ پخپله دغه پرمختګ ددوی په لاره کې خنډ ګرځي. دذريعي توليد راغونډول او د زيار ټولنيز رول آخر يوداسې ځای ته ورسيږي چې چېرته دپانګوال شخصي شتمنيو مرګ ضرور وي . هغه خلک چې خلک بې دخله کوي په خپله بې دخله کړای شي.

پوښتنه - ګلوبلويزايشن څه ته وايې ؟

ځواب-
ګلوبلايزيشن هغه اقتصادي تړون دی چې په ترڅ کې يې نړيوال اقتصاد رامنځته شوی دی. چې له امله يې ډير ولسي اقتصادونه دنورو اقتصادي معيشتونو ته اړباسل کيږي. چې پدې ډول هيڅ يو هيواد پخپل ځان بسيا او خپلواکه ندي. ځکه چې هر يو دبسيا کيدلو لپاره تبادلې ته اړ دي. يو پلان شوی نړيوال اقتصاد پخپله بد ندی ځکه چې دا دپلان شوي اقتصاد لپاره پرمختګ بخښي. خو دا ديو داسې نظام په واسطه ترسره کيدلای شي چې بنسټ يې ټولنيز عدل اود ذريعي توليد(فابريکې،تيکنالوژي، سرمايه) پر اجتماعي ملکېت باندې وي او کولای شي چې دبشريت د ودې باعث وګرځي.

خو پانګوال نظام پر شخصي شتمنيو او انفرادي پانګوال نظام په فکر ولاړ وي. او دافکر کوي چې څنګه زياته ګټه ترلاسه کړي دغه ډول فکر دپرمختګ پر لاره يوه ستره ننګونه ګڼل کيږي او داسې چاپېريال ته لاره هواروي چې په هغې کې ډير کم خلک دبې حسابه دولت او شتمنيو خاوندان وي او نور دټولنې اکثره طبقه يې ورځ په ورځ دغربت ښکار کيږي. په غريبۍ او غير مساوي او ناانډوليز ځوي کې ورځ په ورځ اضافه والی راځي.

پوښتنه – په لوږه او غيرمساويانه وېش کې د ورځ په تېريدو ولې زياتوالی رامنځته کيږي؟

ځواب-

اوس مهال دځمکې پر سر څه دپاسه اوه ميلياره خلک ژوند کوي چې د يو ميليارد خلکو لپاره دژوند اسانتياوې مساعديدلای شي. خو په لوږه او بې چارګۍ کې ورځ په ورځ اضافه والی راځي. څه دپاسه يوميليارد خلک دخوراک دکمښت سره مخامخ دي او درې ميلياره خلک دلوږې د ليکې څخه لاندې ژوند کوي. دمايکروسافټ کمپني ددريو لوړو چارواکو سره دومره دولت موجود وو چې هغه دامريکې دهغه بوديجې څخه هم زيات دی چې لوږې دله منځه وړلو په موخه په پام کې نيول شوی. دمختلفو اقتصادي بازارونو ترمنځ دشيانو تبادله په منصفانه توګه نه ترسره کيږي. ديو لاس برابرې مختلفې ملکي يا نيشنل کمپنيانې دواک او قدرت خاوندانې دي چې دټولې نړۍ ۴۰ سلمه دولت او د تجارت په ۷۵ سلمه وسايلو قابض دی او دوی په نړۍ کې دخپلو ګټو پوره کولو په خاطر خپل شرطونه عملي کوي. دنړيوال اقتصاد له وېش څخه لويو هيوادونو ته برابره ګټه نه رسيږي.

خو دومره کيږي چې کم پرمختللي هيوادونه خپل اومه مواد لکه تېل، کانونه، کرنيز اجناس په پرمختللو هيوادونو په ډير کم زيار او قيمت سره خرڅوي. چې له امله يې ددې پر ځای چې ناانډولتوب له منځه ولاړ شي نور هم زياتيږي. خوار هيوادونه د داسې توليدي شيانو خرڅولو لپاره مجبوريږي چې تياروول يې خورا ډير زيار ته اړتيا لري. غريب هيوادونه دتخنيکي کمزورتيا له امله داسې شيان له لويو ځواکونو او پرمختللو هيوادونو څخه اخلي چې دوي يې دجوړولو توان نلري نو بيا دغه شيان دوی ته په لوړقيمت پربوځي. خو دغه شيان تياروول ډير اسانه کار دی. ښکاره خبره ده چې پدې ډول کار کې ځوک ګټې ترلاسه کوي او ځوک تاوان. ددې هر څه ترڅنګ مونږ ويلای شو چې نړيوال اقتصاد دلويو غربي ځواکونو اوملټي نيشنل کمپنيو تر پنجو لاندې دي. او دوی کولای شي چې دخپلې خوښې قيمتونه، تجاراتي قوانين او اقتصادي اصول پر نورو تحميل او مسلط کړي. دبيلګې په توګه په ۱۹۶۰ ز کال کې دبنرايه د يوې امريکي ټريکټر اخيستلو لپاره ۲۰۰ دکوفي بورۍ ورکولې، خو دا قيمت وروسته د يو امريکايي ټريکټر په بديل کې په ۱۹۹۰ زکال کې ۶۰۰ بورۍ ته ورسيدل.

پوښتنه – ملټي نيشنل کمپني ولې دومره ځواکمنې دي؟

ځواب-
په ټوله نړۍ کې دملټي نيشنل کمپنيو نمو او پرمختګ دپانګوال نظام د تکامل پايله ده، چې زياتره يې دانفرادي ګټو پر سر ولاړ دي. ددغه ګټې دلاسته راوړلو لپاره پانګوال پخپل منځ کې سيالي کوي. دوي خپل توليد، پلورل زياتوي او دخپل تجارت لپاره نوي بازارونه ګوري. دموجوده بازارونو استحصال، ارزانه زيار او د ارزانه اومه موادو په خاطر په نورو هيوادونو کې سرمايه ګذاري کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې ټولو لاملونو له امله دولت دیوځو خلکو په منځ کې راغونډ شوه. دا پدې مانا چې دولت د لویو پرمختللوهیوادونو دیوځو لویو شرکتونو په لاس کې دي. چې دنړۍ په زیاتره شتمنیو یې کنټرول او برلاسي دي. کله چې دغه شرکتونه په معاشي توګه خپل شرایط تطبیق نه کړلای شي نوبیا دوی داستعماري هیوادونو سیاسي اونظامي برخې دخپلو ګټو په خاطر استعمالوي. دوی تل دخپلو ګټو لپاره دبشریت شٌعار ورکړی دی.
مونږ د دې شاهدان یو چې نوي استعماري قوتونه پر یوګوسلاویه، افغانستان او عراق باندې بمباري د بشري حقوقو ژغورلو په خاطر کړېده. چې فقط دخپلو ګټو د لاس ته روارلو لپاره یوه بهانه ده. دګلوبلایزیشن نظام دنیمګړتیا پټولو لپاره دپردې تر شا کار کوي. موجوده پانګوال نظام مونږ داسي تشریح کولای شوچې دوی په نړیواله سویه دعامې طبقې زیار باسوونکو استحصال او د نړۍ دهیوادونو دیوځوځواکونو او ملټي نیشنل کمپنیانو له لاسه استحصال شویدي. مانا ښکیلاک دی او دا پانګوال نظام دي.

پوښتنه - ایا دا مٌمکنه ده چې پرته د پانګوال نظام خلاف جنګیدلودنړېوال مالي فنډ او نړېوال بانک خلاف وجنګیږو؟

ځواب-
دنااندوله شیانو تبادله چې غریب هیوادونه یې دغٌربت اولویې کندې ته وراچولي دي. غریب هیوادونه اړ دي، چې ددوی څخه قرضه واخلي چې په پایله کې یې په بشپړه توګه غلام شي. دقرضونو له امله دوی دنړېوالو ادارو اقتصادي پلانٌونه او نړیوالو اړیکو دجریان په خاطر دوی دې ته اړ اېستل کیږي چې ټولې خبرې ومني. نړېوال مالیاتي فنډ، نړېوال بانک او نړېوال تجاراتي سازمان دپانګوال نظام دپیاوړتیا باعث ګرځي. له دې ځواکونو او ملټي نیشنل کمپنیانو دوی ته امکانات او پیسې ورکوي چې دوی مستقیما ددوی دتګلارو دجوړولو او واک کې برابر شریک خاوندان دي.

ددې ادارو اصلاح او جمهوري کول ناممکنه خبره ده، ځکه چې که د دغې ملټي نیشنل کمپنیانو لپاره دوی ګټور کارونه او اړتیاوې پوره نکړي نو بیا ملټي نیشنل کمپنیانې پر دوی باندې امکانات او پیسي بندوي او پرځای یې نوي اداري رامنځته کوي. دملټي نیشنل د ځواک بنسټ په پیدواري ذریعو باندې کنټرول او د دوی خپلول دي مانا داچې دمشینرۍ، فابریکو، ځمکو او سرمایې خپلول دي. ترڅو چې دغه منصب خواران بې واکه شوي نه وي او دولت دخلکو جمهوري کنټرول کې نه وي راغلی نو دغه اوضاع نه اصلاح کیږي اونه ګټه تري اخیستلای شي.

پوښتنه - په سټایل، پراګ، لندن، پیرس، سپین، یونان او وینس کې د لاریونونو عوامل څه وو؟

ځواب-
نړېوال مالیاتي فنډ او نړېوال بانک لخوا چې ځینو هیوادونو ته تش په نامه مرسته ورکول کیږي او په ترځ کې یې تګلارې جوړیږي. دغه ټول هغه څه دي چې دنړۍ ډېر پانګوال یې دخپلو شتمنیو دزیاتولو لپاره کوي. داپدې مانا چې د دولت لخوا هغه وسایل چې عادي خلکو ته ورکول کیږي وسایل نه، بلکې د روغتیا پر اسانتیاوو برید، په معاشونو کې کمی، معاشونه کمول، اضافې بونس نه ورکول، او په نورو داسي ډېرو شیانو کې کمی دکارګرو په قوانینو کې نه اصلاح او ولسي فابریکې شخصي کول شامل دي. په غریبو هیوادونو کې پدې ډول تګلارو باندې لا ډېرکار روان دی اوترځنګ یې دملټي نیشنل کمپنیانو په واسطه د دغه قٌدرتي وسایلو لٌوټ ځور هم شروع دي.

چې له امله یې دغریبې او شتمنې طبقې تر منځ توپیر زیاتیږي. په لوړه کې زیاتوالی او چاپیریال دبربادې سره مخامخ کوي. دا لاریونونه چې پیل یې دسټایل نه شوی وو اوس مهال په هر هغه ښار کې ترسترګو کیږي چېرته چې دمالیاتي فنډ، نړېوال بانک او د نورو نړیوالو مالي ادارو غونډې ترسره کیږي. دا په ریښتیا دځوانانو اوزیاراېستونکو د یووالي او ددوی دنړېوالتوب یووالي اشارې دي.

پوښتنه - آیا دیوې جلا ټولنې جوړښت مٌمکن دی؟

ځواب-
په ټوله نړۍ کې دمالیاتي بودیجې اداري او نور داسې استعماري سازمانونو پرخلاف کېدونکي لاریونونه ددوی دتګلارو نړېوال مخالفت څرګندوي. خو مونږ دغه ټول نااندولتوب له منځه وړل غواړو. نو بیا اړتیا ده چې په نړیواله توګه یو منظم خوځښت منظم کړل شي. چې پدې کې دکارګر خوځښت او د دې ترڅنګ ټول انقلابي بدلون دي.
دا خوځښت دیوملټي نیشنل کمپني او یا دبلې کومې غټې اداري د له منځه وړلو تره حده نه دي پکار، زمونږ زیار باید دپانګوال نظام له منځه وړلو پورې وي. بانکونه او لویې مالي کمپنیانې باید په ولسي تحویل کې واخیستل شي. دملټي نیشنل کمپنیانو جمع کړای شوی دولت او شتمنې باید په نړېوال اقتصاد تایډ او دهغه له لوري استعمال کړی شي. او هم دخلکو دجمهوري کنټرول لاندې په سمه توګه داکثریت طبقې د ګټې لپاره استعمال کړای شي. یو سوسیالسټ انقلاب یواځینی بدیل دي. دغه فقط مٌمکن نه، اړتیا ده. دغه ډول انقلاب او بدلون دیوې لوې کارګرې طبقې په نمایندګۍ کې دیو منظم خوځښت لخواء ممکن دی پدې خوځښت کې باید دټولنې هغه خلک هم واوسي کوم چې دپانګوال نظام دجبر ښکاردي.

پوښتنه - دخلکو د دغو خبرو څخه څه مانا اخیستی شوو، چې وایې هغه سوسیالسټ دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
دمارکس داصطلاح پر بنسټ سوسیالیزم دپانګوال نظام او کمیونزم تر منځ دیو عبوري دور په توګه فکر کیږي. یو داسې نظام ته لاس رسی منو چېرته چې په ریښتني ډول دیو چاڅخه دهغه داستعداد مطابق او هر چاته دهغه دارتیا مطابق ورکولو خپلوي منځته ته راځي. د دې لپاره ریښتنی بازار دمتبادل په توګه سوسیالسټ هم ویل کیږي. خو شرط دادی چې ددوي مقصد دپانګوال نظام له منځه وړل وي او په ریښتني توګه دکارګرانو دجمهوري سوسیالیزم راوستل یې هدف وي.

پوښتنه -آیا دامکنه ده چې دپانګوال نظام پر ضد جنګ پرته دیوي اداري یا شخص خلاف جنګ کیدلای شي؟

ځواب-
په نااندولیز نظام کې چې غریب کارګر په کې دغُربت اولوړي شپې تیروي او په ډیرو ستونزو کې راګیر وي دلویو ځواکونو د ادارو لطرفه قرض دار، همدا لامل دی چې همیشه غلام پاتې شوی دي. دخپلې نامساعدې وضعې له امله ددغو ادارو لطرفه ورکړل شوی پلان او قوانین پر ځان منلو ته اړشوی او دغه ټولې ادارې دپانګوال نظام دپیاوړتیا باعث ګرځي. دنوموړو ادارو اصلاح او جمهوري کول ممکنه نه بریښي، که چیرې دغه ادارې لویو ځواکونو ته ګټورې ثابتې نشي نو پر ځای یې نوې ادارې رامنځته کوي او دوی له منځه وړي.

پوښتنه - انقلاب څه ته وایې ؟

ځواب-
دنورو تاریخونو ترڅنګ دانقلابي تاریخ په اړه هم باید داوویل شي چې څه وشول؟ او څنګه وشول؟ خو دغه به یوه نیمګړې خبره وي. دبیان څخه باید دغه معلوم شي چې دا څه وشول؟ څه بل شانته ولې نه کیږي؟ پیښې ته خو نه دکمپاین یوه برخه ویلي شو او نه دغه دمخکې څخه پلان کړل شوی پلان- دوی باید دخپلو قوانینو تابع وي.
دخلکو په تاریخي پیښو کې ونډه دانقلاب یو داسي ځانګړتیا ده، چې په اړه یې شک نشي کیدلاي. په عادي حالت کې دولت ځان د ولس څخه لوړ ګڼي. هغه که چیرې جمهوري یا دیکتاتور دولت وي. او تاریخ هم داسې کارپوهانو جوړولو کې مرسته کوي لکه بادشاه، وزیران، بیوروکریټ او دپارلمان وکېلان .

خو کله چې هغه وروستۍ شپې راورسیږي چې په خلکو کې دموجوده نظام پر خلاف زغم مخ په خلاصیدوشي. نو زوړ نظام او د دې چلونکي دسیاسي نظام څخه په زوره بیا اېستل کیږي. او ټول روایاتي نماینده ګان یو طرف ته او یو نوي نظام ته لاره هواروي. دپایلي مثبت والی او منفي والی او د دې تشریح به اخلاق پرستو ته پریږدو. تر کومه حده پورې چې زمونږ خبره ده نوموږ به حقایق لټوو. څکه چې دتکامل عیني حالت مونږ ته دا بخښي. زمونږ په نظر دانقلاب تاریخ هغه دی چېرته چې خلک دخپل قسمت بدلولو لپاره بل تاریخي میدان ته ورو ورداخلیږي او لاس وهنه کوي.

پوښتنه - انقلابي ګوند څه ته وایې ؟

ځواب-
یو ګوند فقط تنظیمي مساحت، یو نوم، یو بیرغ دخلکو راغونډول او مشینونو نه وي. دیو مارکسسټ لپاره ګوند، یو نوم، یوه برنامه ، دکار طریقه، فکرونه او روایتونه موجود وي. اوبیا چېرته چې په لوي شمېر کې ګوندونه او یا مشینرئ مانا ورکوي. نو پرته له کوم شکه دا هم اړینه ده چې دغه نظریې او مفکورې دکارګرو غوړونو ته ور رسول پکار دي او دا هم یوه لاره او ګوند ته اړتیالري. د مارکسسټی ګوند لپاره اړینه ده چې له پیل څخه خپله نظریه او د برنامې بنسټ پیاوړی کړي.

چې دغه په خپله د کارګرې طبقې د ټولنیزې تاریخي تجربې پایله وي. له دې پرته دوی هیڅ نه وي، د انقلابي ګوند جوړښت تل د اتلانو د راغونډولو، د دوی د روزنې او تعلیم په صورت کې کیدلای شي. چې دغه د ګوند په ټول ژوند او مبارزه کې ملي رول پلی کوي. دغه د مسالې لومړۍ برخه ده، خو فقط لومړۍ برخه. دویمه برخه ډیره کړکېچنه ده، هغه دا چې د کارګرې طبقې زیاتو ملګرو ته څنګه خپل مرام او تصّورات ورسولای شې.

پوښتنه - د انقلابی ګوند اړتیاولې پیښیږي؟

ځواب-

د یو مارکسسټي نظر دا مسولیت دی چې د کارګرې طبقې خوځښت ته د تجربې د عُمومی اُصولو پر بنسټ رنګ ورکړي، چې وکولای شی، د کارګرې طبقې ټولنیز یاداشت وګرځي. د خوځښت په داخل کې زمونږ ځانګړې رول او وجود، د دې خبرې جواز ګرځیدلای شي. که کارګره طبقه غواړي چې ټولنې ته بدلون ورکړي نو بیا د یو داسې ګوند چې یادونه مو یې کړې ده، جوړښت ډیر اړین دي. انقلابي چانسونه د یو ټاکلي وخت پورې نه وي. که کارګره طبقه وغواړي چې انقلاب په راوړلو کې بریا ومومي، نو بیا واکمنه طبقه د خپل دفاع په خاطر ډیر ژر د کارګرو دغه خوځښت تر پښو لاندې کوي. له بده مرغه د کارګرو طبقې پر واک د قبضه کولو زیاتونو د تاریخ له داسې پیښو ډک دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بیلګې په توګه په چیلی کې ۱۹۷۲-۷۳ دوران کې د یو انقلابي ګوند وجود په یو ورځ کې ندی تشکیل شوی. هم دغه تاریخ مونږ په ۱۹۶۸-۶۹ کې په پاکستان کې کتلی شو. دغه باید په شعوري توګه تشکیل کړای شي. او دغه جوړښت په نړیواله سویه موجود د کارګرې طبقې په زیار او د له مخې موجودو ګوندونواو په ټولو کې د لاسوهنې له لارې پکار دي. د انقلابې ګوند او مشرۍ شتون د طبقاتي مبارزې په پایله کې داسې اغیزمن ثابتیږی لکه چې د قامونو په جنګونو کې د پوځ او ستر ځواک معیار، کردار او ورستنی اغیزمن ګڼل کیږي. څرنګه چې په جنګ کې په ناڅاپه توګه ستر درستیزوالان جنګ ته نه ودرانګي هم داسې د یو انقلابی ګوند جوړښت هم ناڅاپه نشي کیدلاي. دغه باید تر کلونو او لسیزو پورې په سمه منظمه توګه تعمیر کړای شي.

ټول تاریخ او بیا په تیره د شلمې پیړۍ تاریخ مونږ ته هم دغه راښایی. د کارګرې طبقې شهیده او لوړه انقلابی مشره روزالکسمبرګ تل په دا خبره زور راوړی چې خلکو! انقلابي خوځښت د انقلاب لاره ده. نو د نوموړې خبره بیخي سمه ده. د انقلاب په دوران کې خلک ډیر ژر زده کړه کوي. ولې چې هغه انقلابي کیفیت وي، هم دا ډول چې دا تر ډیره وخته پورې پر ځای نشي ټینګیدلی. ټولنه هم په دوام داره توګه د پاڅون په شکل کې نشي ساتل کیدای، نه خو د تجرباتو تر لاسه کولو لپاره دومره وخت وي، او نه کارګره طبقه دومره وخت لري چې په مزو مزو د چاپیریال څخه زده کړه وکړي. کله چې د ژوند او مرګ مساله وي نو د نیمګړتیاوو ډیر لوی قیمت ورکول په مونږلازم شي.

لحاظه د دغه خبرې اړتیا ده چې د خلکو پر خوښه خوځښت له ګوند، برنامې، وړاندې اوضاع، تګلارې سره، مانا د انقلابی ګوند سره ونښلوو. باید د دغه کنټرول د یو منظمې مشرۍ په لاس کې وي. پانګوال نظام به په خپله له منځه نه ځي، د دغه نظام هر بُحران به مونږ ته بیلا بیل مشکلات راوړي. فقط په نړیواله توګه د کارګرې طبقې شعوری زیار او د انقلابي مشرۍ جوړښت کولای شي، چې د پانګوال نظام په تابوت کې وروستنی میخ وټومبي.

هم دا علت دی چې پرته له کومه شکه مونږ ته د بغاوت اړتیا نشته، خو د کارګرې طبقې مطلب د ټولنې د ډیرکیو طبقې شعوري خوځښت ته اړتیا تر سترګو کیږي. مونږ ټول توپیر لرو، او دغه هیله باید ونلرو چې په یو شپه کې به ټول خلک په خپله یو پایلې ته ورسیږی، اوپه سبا کیدلو به ټول په ګډه انقلاب رامنځته کړو. مونږ ټول په مختلفو وختونو کې له مختلفو پېښو زده کړه کوو. د انقلابي فکر شتون په دې خاطر اړین دی چې د ټولو خلکو په راغونډولو دوی ته د ټولنې د بدلولو مسولیت ور په غاړه کړای شو.

پوښتنه – **کمونیستې مینی فیستو (مرام نامه) د سیاسي مبارزې کولو لپاره کوم بنسټیزه مارکسستې اُصول وړاندې کړي وو؟**

ځواب-

کمونستان(خلکیان) د جدي موخو په خاطر د کارګرې طبقې د جدي ګټو لاس ته راوړلو لپاره مبارزه کوي. خو هغه خوځښت چې په جریان کې وي، مارکسستان راتلونکي خوځښت ته پاملرنه کوي، او د هغه مشري په غاړه اخلي. خلکیان د بلې کومې کارګرې طبقې ګوند پر ضد کوم جلا ګوند نه جوړوي. او د کارګرې طبقې د مفاد پرته بل کوم مفاد نلری. دوی بیل کوم داسې اصول ځان ته نه غوره کوي چې د ترقۍ باعث کیږی، چې له دې دوی وکولای شي چې کارګره طبقه په کوم خاص صورت کې وړاندی کړای شي، یا په بله کومه اوضاع کې یې وساتي.

خلکیان له نورو کارګرو ګوندونو څخه دومره توپیر لري، چې لومړی د مختلفو کارګرو په ملکي زیار کې دوی پرته له کوم ملکي توپیره د کارګر طبقې ګډ مفاد په راوړولو زور راوړي، او له دې دوی د کارګرو ګټې روښانه کوي.

دویم دا چې د پانګوال طبقې پر ضد چې د کارګرې طبقې زیار له کومو روزنیزو پړاونو څخه تیریږی، په هغه کې خلکیان په هر ځای او تل د ټولنیز حیثیت په څیر د ټول خوځښت نمایندګي کوي.

د کمیونستانو هدفونه د نورو کارګرو ګوندنو څخه جلا نه دي، مطلب د دوی هدف د کارګرې طبقې یووالې او منظم کیدل دي. باید د پانګوالې طبقې زور له منځه یوړل شي، او کارګره طبقه واک ته ورسول شي. د کمیونزم یواځینی هدف د شخصي شتمنو له منځه وړل ندی، بلکې د پانګوال نظام شتمنې له منځه وړل دي. او دا باید یاد وساتل شي چې د کارګرانو هیڅ وطن نه وي، او چې کله دوی هیڅ نلری نو څوک به څه له دوی څخه په زور واخلی.

پوښتنه- د سوسیالیزم د حتمي کیدولو په اړه د مارکس څه نظر وه؟

ځواب-

مارکس چې د پانګوالې ټولنې په سوسیالستې ټولنې کې د بدلیدولوکومه پایله وړاندې کوي. هغه د موجوده وخت د ټولنیز تکامل د اقتصادي قانون لاندې تر سره کیږی. د مارکس د مړینې وروسته په پنځوسو کلونو کې د زیار ټولنیز صورت په ډیر تُندوالی سره پرمختګ کړی دی، او د زرګونو صورتونوپه خپلولو خپله څرګندونه ډیره روښانه کړې ده. لویو تولیداتو کې اضافه، کارګر خوځښتونه او سازمانونو تر څنګ د مالیاتی سرمایې قوت او پراخوالی کې چې کومه بی شمیره اضافه رامنځته شوې ده، د سوسیالستې ټولنې د عملي کیدلو جواز دي. د دغه بدلون فکري او اخلاقي قوت ډیر خوځون، او دغه ته عملي بڼه کارګره طبقه، چې روزنه یې په خپله پانګوال نظام تر سره کړې ده، د بدلون ذریعه کیدلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پانګوالې طبقې پر ضد د کارګرې طبقې مبارزه مختلف صورتونه لري. د دغه پیل له اقتصادي زیار څخه کیږي، او بلآخره په سیاسي صورت بدلیږي. چې هدف یې سیاسي واک د کارګرې طبقې بریا ده. چې کله تولیدات ټولنیز صورت خپل کړي نو بیا تولیداتي ذرایع په لازمه توګه د ټولنې شتمني وګرځي. مطلب هغه خلک چې خلک له کاره شړي، په خپله وشړل شي. له دې بدلون وروسته به په سمدستي توګه د کارګرانو په تولیداتي قوت کې ډیر زیاتوالی راشي. د کار وختونه به ځای ته راشي. او د ورکوټیو صنعتونو د وروسته پاتې او خوره وره تولیداتو ځای به ټولنیز او ښه زیار ونیسي. پانګوال د صنعت او د کرنی ترمنځ تړاو ریبي. سوسیالیزم چې ډیر پرمخ تللی نظام دی، د دغه ډول تړون د تړولو لپاره به له سره بعضې نوي عناصر تشکیلوي. د صنعت او کرنی ترمنځ د ټولنیز زیار په یو ځای کولو او د ساینسي شعُوري تطبیق په ترڅ کې دغه یووالی رامنځته کیږي. او د دې تر څنګ له سره بشري نفوس تجزیه کیږي. هم دا رنګه د کلیوال وروسته پاتی والی، ځانګړیتوب او بربریت تر څنګ په لویو ښارونو کې د خلکو په غیر فطري توګه راغونډ شوی ټولنغونډ به هم له منځه یوړل شي.

اوسنی پانګوال نظام د لوړو صورتونو یو نوی کورنی نظام، د ښځو لوړوالی، او د نوی نسل د روزنې په اړه نوي حالات وزیږول. په عصرې ټولنه کې د پانګوال نظام له لوري د ماشومانو او ښځو د زیار استحصال او د کورني نظام حتمي ګډوډې، انتهایی ویرونکې، د تباهی وړ او ناوړه صورتونه خپلوي. خو د معصر صنعتي تولید د ټولنیز انداز په ترڅ کې او د یو منظم عمل له چوکاټه د باندې د ښځو، ځوانانو او د دواړو جنسونو سره تړاو لرونکي، بچیانو ته یو اړین کردار سپاري چې له دې لارې د جنسونو د تړاو او د کورنی یو لوړ صورت یو نوي اقتصادي بنسټ حتما ورکوي.

ښکاره خبره ده چې د کورنی عیسایي بیوټونک هیت(ظاهری صورت) حتمي او کامل خیال کول یو بې چوکاټه خبره ده. ټول پخوانې ژومي، یونایی یا شرقی هیتونه(صورتونه)که په ټولنیزه توګه وکتلی شي، نو دغه دتاریخي تکامل کړی دي. له دې پرته دا خبره هم روښانه ده، چې په حقیقت کې په ټولنیزه توګه زیار اېستونکي ټول چې په دوه جنسونو او د هر ډول عمر خلکو څخه وي، په مناسب حالاتو کې په لازمه توګه د بشري پرمختګ سر چینه وګرځي. او دا چې په خود ژو او وحشیانه پانګوال صُورت کې چې چېرته یو کارګر د تولیداتو د کړنې له امله ژوندی وي، او دا نه چې تولیداتي کړنه د کارګر لپاره وي. دا حقیقت د اداري فساد او غلامو مریضیو سرچینه وګرځي.

پوښتنه- د تاریخ مادي تصور څه دی؟(د لینن وضاحت)

ځواب-

پخوانی ماده پرستي نامکمله، غیر مستقل مزاجه او یو طرفه ده. او د دغه ټولنې ساینس د مادي بنسټونو سره نښلولو او بیا د دغه پر بنسټ د ساینس له نوي سره تشکیل کولو ته اړتیا ده. او دا چې د ماده پرستی له نظره شعُور د ذات یا شخصیت څرګندونه ګڼل کیږی، دا نه چې له دې هم چپا.

هم دا رنګه چې کله مونږ د ماده پرستی نظر تطبیق د انسانانو پر ټولنیز ژوند کوو، نو بیا دا خبره مخې ته راځي، چې ټولنیز شعُور د ټولنیزې هستی پیل یا څرګندونه ده. بشر د فطرت سره څنګه لاس او ګریوان دي؟ مطلب د تولیداتو هغه عمل چې له امله یې انسان خپل ژوند په ځای ساتی او له دې دا خبره هم روښانه شي چې نوموړی د تولیداتي اړیکو تشکیل څرنګه رامنځته کیږي. او د دغه په ترڅ کې څه رنګه ذهني تصّورات او مفکُوري رامنځته کیږي. بشری ټولنه او دغه پر تاریخ د مادي نظر د بنسټیز اصولو تطبیق ډیر په بشپړه توګه داسې وړاندې شوی دي.

د خپل ژوند د ټولنیزو تولیداتو په ترڅ کې خلک له یو بل سره په داسې خپلویو کې وتړل شي چې کوم د حتمي تر څنګ د دوی د هیلو د طبعیت پر ضد هم وي. مطلب هغه تولیداتی ریښې چې کومې د مادي تولیداتي ځواکونو د ودې د مخصوصې کچې سره سمون خوري.

د ټولنې اقتصادی جوړښت هم د دغه تولیداتي ریښو په ترڅ کې منځ ته راځی. هم دغه هغه ریښتنی بنسټ دی، چې پر دغه یو قانوني او بهرنی سیاسي جوړښت ولاړ وي. او د ټولنیز شعُور مخصوص صورتونه هم دغه سره سمون خوري. د مادي ژوند تولیداتي طریقه د ټولنیز، سیاسي او د فکري ژوند د عمل تعین کوي.

د تاریخ مادي تصّور د کشف کولو له امله یا که په وضاحت سره وویلی شي، چې د مادیت (فلسفیانه مادیت) د ټولنیزو څرګندونې د مرکزیت پورې پرله پسې پراخوالی د دې باعث شو، چې په مخکې تاریخ کې موجود وه. او د دوه لویو نظریاتي نمګړتیاو د له منځه وړلو باعث شو. لومړی. دا چې هغوی ډیر نه ډیر فقط د بشري تاریخ د کړونو د نظریاتي هڅو څېړنه کوله. خو د دغه هڅو د بنسټونو هیڅ ډول څېړنه به نه کېدله. او نه به د ټولنیزو ریښو د تکامل په نظام کې پېټو یا بربنډو قوانینو تعین کېده، او نه دوی دغه خبره مخې ته کېدله چې د دغو ریښو کړه وړو په دغه امر دي. چې آیا د تولیداتي پرمختګ سویه تر کوم لېوله پورې ده؟

دویم دا چې دغه ډول تیوري د نفوس د ډېرکیو خلکو د کړو وړو نمایندګي نه کوي. او حال دا چې په لومړی ځل د تاریخي مادیت له لارې د خلکو د ټولنیزو حالتو او په دغه کې د بدلون ساینسي او دقیقه مطالعه په لومړی ځل ممکنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مارکسيزم څخه مخکې ټولنپوهنه او تاريخ پوهنه له ايخوا ديخوا څخه را غونډه کړای شوې ده. دا د نيمګړو حقايقو راغونډول وو، او د تاريخي کړنې او د انفرادی اړخونو منظر کښې پرته هيڅ نه وو، د مختلفو اړخونو په ټولنيزه توګه جايزه اخستلو وروسته دغه د تاريخي کړنې په انفرادي اړخونو کې روان عمل سره د مختلفو طبقو د توليد او د ژوند د اوضاعي په اهمو سمو تعريفونو کې ګډل کيږی.

هم دغه غالب تصّور يا د دغه د تشريح د انتخاب د جايزې وروسته له دې حقيقت څخه پرده اوچته کړه، چې ټول تصّورات، مفکوُرې او مختلف صورتونه د توليد د مادي ځواکونو د پيښو څخه رازيږيږي. داسې مارکسيزم د ټولنې او د اقتصادي نظامونو د زيږښت، عُروج او د زوال د کړنې پراخی مطالعې ته لاره هواره کړه.

خلک خپل تاريخ په خپله جوړوي، خو د خلکو مانا د خلکو د ډېرکيو طبقې د هڅونې او کړو تعين کوم شی کوی؟ مطلب د بشری ټولنو ترمنځ د روان ټکرونو پايله څه ده؟ د بشر د ټولو کړو بنسټ او د مادي ژوند د توليد ښکاره حالات او شرايط څه وو؟ د دغه حالاتو د تکامل قانون څه ده؟ مارکس دغه ټولو خبرو ته په پاملرنې سره د تاريخ ساينسي مطالعې ته لاره هواره کړه، چې د دې له مخې د هر ډول تنوع او تضاداتو تر څنګ دغه يو عمل دی او د مخصوصو قوانينو تابع دي.

پوښتنه - د مارکسيزم د جدلياتی فلسفې تشريح؟

ځواب-

جدليات(ډايليکټېسيزم) خو نه خيال دی او نه تصّوف، که دغه د ژوند عادي مسايلو پورې محدود نه کړای شي نو دغه يو ساينس دی، چې دا له دی کړکيچن او اوږد محاله اعمالو پوهې ته په لاس راسي کيدلای شي. د جدلياتو او رسمي منطق ترمنځ هم هغه تړاو دی کوم چې د لاندنيو او بهرنيو رياضياتو ترمنځ وي.

د ارسطو د عامې قضيې منطق داسې پيل کيږی، چې الف مساوی دی د الف. دغه مفروضه د بی شمېره بشري اعمالو لپاره منل کيږی. خو په حقيقت کې الف د الف مساوی نه دي. که دا دواړه ټکي د محدث شيشې لاندې کيښودل شي، نو دغه پورته خبره به په اسانۍ سره مغزو ته ولويږي. دغه د يو بل څخه توپير لري. خو دغه انتقاد کيدلی شي چې دغه فقط ديو ډول مقدار استعداد دي. د بيلګې په توګه يو پونډ بوره په اصل کې يو پونډ نه وي. يوه لوړه پيمانه کولای شي چې دغه فرق روښانه کړي. دا خبره هم سمه ده چې ټول شيان پرته له کوم داخلې خپل حُجم، وزن او رنګ بدلوي. چې دا په خپل ذات کې برابر يا مساوي نه وي. يو سوفسطايي ويلي دي، چې په يوه خاص شيبه کې يو پونډ بوره د يو پونډ وزن مساوي يا برابره وي.

که دغه پيچلې او د شکمنې قضيې عملېې قدر له سترګو وغورځول شي، نو بيا به هم دغه نظرياتي کره کتنه تحمل نکړي شی يا ونه منل شي. مثلا مونږ يو ټکی شيبه په څه ډول په حقيقی توګه تصّور ته راوړی شو. دا که د وخت يوه اوږده مُوده وی نو بيا په دغه مُوده کې هغه شيبه خالصتا د رياضی تجريد/جلولي دي. مطلب د وخت صفر. خو هر شی د وخت په داخل کې يا چوکاټ کې شتون لري. او شتون په خپله د بدلون د لاسوهنې پرته يو عمل دي. د پايلې په توګه هر وخت د موجودګۍ يو بنسټيزه عُنصر بدلون وي. (مطلب چېرته چې وخت وي او وخت په خپله يوماده ده! هلته موجودګي وي، اوموجودګي په خپله يو بدلون وي،ځکه چې دغه د کميتي پېښو په ترڅ کې واړه واړه بدلونونه ښکاره کيږي، چې وروسته د پېښدلو په صورت کې لوی بدلون رامنځته شي. خو دغه د کميتی پېښو په معيار باندې اړه لري، چې دا وړې پيښې څومره معياري وي او څرنګه کولای شي چې کميتي او کيفيتي بدلونونه دايم وساتي(د افغانستان ثور انقلاب څخه د کميتي او کيفيتي بدلونونو ډېر ښه مثالونه اخيستی شو، چې وروسته د انقلاب ماتوونکو عناصرو ښکار شول)

له دې وروسته مونږ دغه پايلې ته ورسيدو چې د الف د الف برابرکيدلو مطلب دا دی چې يو جنس د خپل ځان برابر وي. شرط دا دی چې بدلون بياونه مومی، خو کله چې يو شی بدليږی نه، هغه موجود هم نه وی.

په لومړي پړاو کې دغه ژوري خبری بې ګټې ښکاري، خو که حقيقت ته لاړ شو نو دغه د ورستۍ پريکړې په څېر اهميت لري. يو طرف ته د الف د الف سره برابريدلو قضيه زمونږ د ټولې پوهې څخه جلاکيدل دي. خو بل لوری ته هم دغه خبره زمونږ ټولې نيمګړتياوې په ډاګه کوي. د کومې تېروتنې پرته مونږ الف برابر د الف قضيه کارولای شو، خو کله چې د يو څه حدودو په چوکاټ کې وی، نوکه چيرته د يو زبردست کار په دوران کې په الف کې کميتی بدلونونه د نشت برابر وي، نو بيا مونږويلی شو چې الف د الف برابر دي.

د بيلګې په توګه په هم دغه طريقه د يو پونډ بوره خرڅونکي او اخيستونکي ترمنځ د راکړې ورکړې خبره جوړه کيږی، هم دغه ډول د سترګې د حرارت درجې هم ټاکلې کيږی. يو څه مُوده مخکې د ډالرو د اخيستنې دټاکلو قوت هم داسی کيدل. خو کميتي بدلونونه بعضې وخت د چوکاټ څخه لرې په کيفيتي بدلونونو واوړي. کله چې يو پونډ بوره د اوبو يا تيلو سره يو شي، نو بيا دغه يو پونډ نه پاتی کيږي. او کله چې يو ډالر د يو جمهور ريس په جيب کې وي، نو هغه يو ډالر نه وي. په يو نازکه اوضاعه کې مقدار په معيار بدليدلی شي. د دغه شيبې معلومول د ټولنپوهنې په شمول د نورو علومو څانګو ته ډير اړين او کړکيچن کار دي. هر کارګر په دغه ښه پوهيږي، چې نوموړی دوه بيل شيان يو شانتې نشي جوړولای. څرنګه چې د پيتلو له سيخونو څخه د يو لږ څه بدلون وروسته تبر يا توره جوړيږي. خو دغه بدلون به تر يو حده پورې پکار وي. (دغې ته زغم يا تحمل ويلی کيږی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دغه تحمل ته په کتلو سره فکر کیږي چې ټولې ثوري یا شمشیرونه یو شانتی دي. (مطلب الف د الف برابر دی) کله چې دغه تحمل زیات شی نومقدار په معیار کښی بدل شی، یا داسې ویلی شوچې تبر یا شمشیر بې کاره شي.

زموږ ساینسی فکر زمونږ د عادي عمل یوه برخه ده چې په دې کې تخنیک هم برخه لري. تر کومه چې د نظریاتو خبره ده نو د دغه لپاره هم د زغم اړتیا ده. چې دغه د الف برابر قضیې څخه نه رامنځته کیږي، خو د دې قضیې د جدلیاتي منطق څخه زیږون مومي. مطلب هر شی هر وخت بدلون مومي. د عام عقل ښه خبره په دغه حقیقت کې پټه ده چې دغه په تدریجي ډول له تحمل څخه مخکې وځي.

پانګوالي، اخلاقیات، خپلواکي او د کارګر دولت تر څنګ یو داسې سپک خیال هم د تجریداتو/نه ویشولو په څیر ترلی وي. مطلب پانګوالي د پانګوالي برابر وی، او اخلاقیات د اخلاقیاتو برابر وي. خو جدلیاتی فکر شیانو ته د دوی د بدلون په لرلید کې ګوري، او په مادي حالتو کې د هغه بدلونونه ټاکي چې له چوکاټه یې پورته، الف الف نه پاتی کیږي.((دلته د لیکوال مطلب دا دی چې الف کې واړه واړه بدلونونه ډیر اړین دي، هم دغه یو حالت دی چې الف الف نه پریږدي خو دا هیله باید ونشي چی دا بدلونونه به د چا په خوښه رامنځته کیږي،ځکه چې بدلونونه د ټولنې او یا د هغه شي فطرتي کړنې په ترځ کې رامنځته کیږی، د بیلګی په توګه پانګوال نظام که هر څومره جبر، ظُلم، دورواغ یا بل څه چې د ټولني انفرادي یا اجتماعی فکر له منځه وړولو لپاره ترسره کوي، یو ورځ یا شیبه کیدلی شي چې ریښتیا سره مخامخ شي، نو دغه رښتیا که د بدلون په ډول اخلي، مطلب د کامیابۍ په لوري یا د ناکامۍ په لوري، خو دغه وخت به معیاري وي)) هم داسې یو کارګر دولت، بیا دولت نه پاتی کیږي.

د یو نیمګړي خیال بنسټیزه نیمګړتیا دا ده چې دغه حقیقت بې حرکته ګڼي. حال دا دی چې حقیقت له ازله په حرکت باندی راروان دي. جدلیاتي فکر نظریاتو ته تر ممکن حده پورې سموالی، پراخوالی، زغم او د ښه والي مواد ښیي. خو یوه روښانتیا چې نظریات تر عملي ژونده پورې نږدې کوي. دغه مقام د یو عام پانګوال نظام له امله په وجود کې نه راځی خوولې د پرمختګ د یو خاص مرحلی پانګوالي ، او عادي کارګر دولت نه، خوولې د یو استعماری هیواد تر شا او خوا په یو وروسته پاتی هیواد کې کارګر دولت.

د جدلیاتی فکر د نیمګړتیا یا سپکوالي سره هم هغه خپلوي ده، کومه چې د روان انځور ددریدلي یا بی حرکته انځور سره وي. روان انځور د بې حرکته انځور پر ضد نه ولاړیږي، خو دحرکت د أصول په واسط بې حرکته انځورونه د یو تسلسل په ترځ کې منظم کړي.((که مونږ په ښکاره اوضاع یا سیاسي حالاتو کې دغه جدلیاتی بیلګه پر ځای کړو نو د عربو او اروپا ورستیو خوځښتونه چې معیاری وو، خو د یو منظم کارګر یا سیاسي ګوند د نه شتون له امله په شا وتمبولی شو، خوولې دغه بیا تکراری خبره ده چې واړه واړه بدلونونو وروسته د معیاری بدلونونو په ترځ کې وکولای شي، چې په راتلونکې کې نوي انقلاب ته لاره هواره کړي))

جدلیات له رښتیا څخه انکاري نده، خوولې دغه ډیر زیات رښتیا راسره داسی وګنډي چې مونږ هغه حقیقت چې د ازل راهسې د بدلون ښکار وي، ډیر له نږدی څخه کتلای شو. هیګل په خپل یو کتاب(منطق) کې د قوانینو یوه سلسله رامنځته کوی، د بیلګې په توګه د مقدار په معیار کې بدلیدل او هغه هم د تضاداتو په ترځ کې مخ ته تلل.

د هیت(صورت) موادوټکر په تسلسل کې مداخله، د امکان په حتمي کیدلو کې بدلیدل او نور ډیر څه. د نظریاتی فکر لپاره دا هر څه دومره اړین دي لکه د قضیی لپاره چې لومړی کارونه وي.

هیګل د ډارون او مارکس څخه مخکې لیکلي وو، د فرانسه انقلاب چې فکر ته څومره پیاوړتیا ښلی وه، د دغه له امله هیګل د ساینس د پرمختګ له مخې وړاندوینه کړی وه. بحرل دا د یو لوی انسان لویه وړاند وینه وه. خو هیګل صیب دې ته یو خیال پرستانه کردار او خوی ورکړ، نوموړي خیالی سیوری حتمي حقیقت وګرځول. خو مارکس په مقابل کې وویل چې دغه خیالی سیوري د مادي جسدونو د حرکت انځور دي. مونږ خپل دغه جدلیاتی ماده پرست ؤایو چې د دغه سیورو جرړی نه په اسمان کې دي او نه زمونږ د خپلواکه خوښۍ لاندې دي. خوولې دغه په ښکاره حقیقت، مطلب په فطرت کې دي. شعُور له شعُور څخه زیږون اخلي. ارواح پوهنه له جسدي علم، عضوعی نړۍ له غیر عضوعی نړۍ څخه، نظام شمسی د ستورو له غونډل یا وریځو څخه، د پرمختګ په هره پوړۍ د هر ګام مقداري بدلونونه په معیارونو کې بدلیږی. زمونږ د فکر په شمول د جدلیاتی فکر د بدلیدونکې مادي مختلف رنګونه او صورتونه نه دي. په دغه نظام کې د شیطان، غیر فانی رُوح، د قوانینو ورستني قدرونو او اخلاقیاتو لپاره هیڅ ځای نشته. جدلیاتی فکر د فطرت له جدلیاتو پیدا کیږي. او دغه رول په بشپړه توګه مادي وي.

ډارونیزم چې د مختلفو درجو له مقدار څخه د معیار ته د ختلو وضاحت کوي. د نامیاتي مادې په نړۍ کې د جدلیاتو لویه بریا ده.

دویم لوی کشف د کمیاوي عناصرو د اتوم د اوزان ټیبل دي. او له دغه وروسته یو بل کشف د یو عُنصر په بل عُنصر کې د بدلیدولو کشف کول دي. د هیت تر څنګ د درجه بندۍ پوښتنه هم له دې سره ډیر نږدې تړاو لري. چې دا په خپله په ټولنیز او فطرتي ساینس کې یو شان مهم والی لري. په اتلسمه پیړۍ کې د سویډن د نباتاتو پوهنمل چې شیانو د نه بدلیدولو کومه خبره کړی وه، په هغه کې د ونو او بوټیو د بهرنې خصوصیاتو مطابق تشریح او درجه بندی شوي وه. د نباتاتو د علم هغه معصومانه زمانه د منطق د معصومتوب زمانې سره سمون خوري.

ځکه چې زمونږ فکر هم داسې پرمختګ کوي څرنګه چې دا نور شیان پرمختګ کوي. د نه بدلیدولو خیال هغه وخت په حتمي توګه له ښخه وه ایستلای شو، کله چې د بوټو د تکامل د تاریخ مطالعه وکړای شوه. او داسې د یو حقیقي درجه بندۍ بنسټ کیښودلی شو. مارکس چې له ډارون څخه په واضحه توګه یو بیل قسمه باشعُوره جدلیات پرست وه، او د بشري ټولنو ساینسي درجه بندۍ کشف یې د دوی د پیداواري ځواکونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخ کې رامنځته کړی وه. نوموړي د ټولنې د شتمنو په سر د اړیکو ساخت هم معلوم کړی وه، چې د ټولنې په سمه توګه څېړولو پورې اړه لري. د دولتونو او ټولنو نیمګړې درجه بندۍ ځای مارکسیزم ونیول. چې دا په خپله د جدلیاتي مادیت درجه بندي ده. د مارکسیزم طریقې خپلولو وروسته د کارګر د دولت د نظریی او د زوال ستني تعین کیدلی شي.

څرنګه چې مونږ ګورو چې دا به تباه کیدونکی جهالت او بی خبرۍ به یې د دغه تایید وکړي. په دغه کې هیڅ ځای مابعدالطبعیاتی یا عالمانه خبره ځای نلري.په نوي ساینسي فکر کې جدلیاتی منطق د حرکتي قوانینو څرګندونه کوي. بل لوري ته د جدلیاتی مادیت پرضد روان زیار د یو پخواني تیر شوی وخت، د منځنۍ پانګوالې طبقې تنګ نظري، د خپل ځان مطرح کونکو د پوهنتونو استادانو او له مرګ وروسته راتلونکې ژوند احساسات لرونکي څرګندونه یا ترجمانی کوي.

پوښتنه- طبقاتي مبارزه څه ته وایی؟

ځواب-

مونږ ټول پوهیږو چې په یوه ټولنه کې د بعضو خلکو موخې او کوښښونه د نورو خلکو د موخو او کوښښونو سره په ټکر کې وي. او دغه هم معلومه خبره ده چې ټولنیز ژوند د تضاداتو څخه ډک وي او دا چې تاریخ د ټولنو تر منځ او په داخل کې یوه مبارزه په ډاګه کوي. او دا پرته له انقلابه او انقلاب په شاتمبول، جنګ او سولې، جمود اوځندپرمختګ یا زوال پرله پسې په یو بل پسې ځي راځي.

مارکسسیزم په دغه سلسله کې د طبقاتي مبارزی نظریه وړاندی کوي. په ظاهره چې کوم انتشار او نېمګړتیاوې تر سترګو کیږی، په هغه باندې عملي کیدونکی قوانین کشف کوي. د کوم یو یا ډیرو ټولنو وګړیو ټولنیز زیارونو د مطالعې له امله زمونږ لارښونه د دغه زیارونو پایلو ته ساینسی لرلید په صورت کې کیدلای شي. او دغه متصادم زیارونه د دغه طبقو د ژوندانه طریقو او د حقیقت له توپیره زیږون مومويِ. چې دې کې هره یوه ټولنه تجربه کوي.

کارل مارکس په کمیونسټ میني فیسټو کې لیکی چې په تاریخ کې څومره ټولنې هم تیرې شوې دي، تاریخ یی له طبقاتی مبارزو څخه ډک دي. لکه د اقا او غلام، پیوډال او بزګر، پانګوال او کارګر، لنډ دا چې جابر او مظلوم دواړه هر وخت د یو بل سره لاس او ګریوان وو. او په یو داسې جنګ کې به په دوام داره توګه را سره مصروف وو، چې کله به دغه پټ وو او کله به ښکاره. او د دغه جنګ پایله به دا رواتله چې یا به یې په ټولنه کې بشپړه بدلون رامنځته کیدل او یا به د دواړو ښکیل ډلو تباهی حتمي وه.

د پیوډالۍ له کنډوالو راوتلې عصري پانګواله ټولنه هم د طبقاتی دوښمنانو په ختمولو کې پاتې راغله. دغه فقط دومره وکولای شول، چې نوې طبقاتو ته یی زیږون ورکړ. د جبر نوي وسایل یی رامنځته کړه. د پخواني صورتونو په ځای د مبارزی نوي صورتونه پر ځای شول. زمونږ د دور یا عهد مانا د پانګوال د دور روښانه خصوصیات دا دی چې طبقاتي دوښمنان یی ډیر ساده کړه. دغه پوښتنه داسې مطرح کیدلای شي چې دوه سیالي کونکي ټولي یې رامنځته کړل.

د دوه لویو طبقو وروسته، چې دواړه د یو بل سره لاس او ګریوان دي. پانګواله او پرولتاریه-

د مارکس د کمیونسټ میني فیسټو څخه اخستلی شوي لاندی ټکي څرګندوی چې مارکس د عصری ټولنې د هرې منځۍ طبقې په حیثیت سره د ښکاره تجزیې په اړه څه ډول وضاحت کړی وه.

نن چې د پانګوالې طبقې په مخ کې کوم طبقات راولاړ دی په هغه کې په ریښتنی ماناکې پرولتاریه یواځینی انقلابی طبقه ده. نوری طبقې د عصری صنعت په مقابل کې وولیږی او اخر ورکی به شي. پرولتاریه د دغه مخصوصا او نه ورکیدونکی تولید دي. لاندنۍ طبقه، منځني صنعت، ذکاندار، لاسي کارکونکي او بزګر.

دا ټول د پانګوالې طبقې پر ضد په دا خاطر جنګ تر سره کوي، چې دوی خپلو ځانونه د منځنې طبقې په څیر محفوظ کړي، لحاظه دوی انقلابی نه دی، خو څه چې یی درلوده د هغه خوښونکي دي. خو له دې هم ډیر بد،څکه چې دوی د تاریخ د پایې د سرچپه تاواولو کوښښ کوي. که دوی فرضا انقلابیان هم وی، نو فقط ځان په پرولتاریه کې د بدلیدو له ویرې دي. لحاظه دوی د حال نه، د راتلونکی ګټو دفاع کوي. دوی دلته خپل نظر پر شا غورځوي او د پرولتاریه نظر خپل کړي.

په ډیرو لیکونو کې چې د تاریخ په اړه دي، مارکس د مادي نظر له لارې د تاریخ لیکلو ډیر لوړې او ژورې بیلګی ورکړي دي. د هرې انفرادی طبقې او بعضې وخت د یو طبقې په داخل کې موجود ګروهونو د حیثیت په تجزیه کولو سره واضحه کړې ده، چې ولې او څنګه هره طبقاتي مبارزه یوه سیاسي مبارزه وي. پورتنۍ لیکنه یې یوه بیلګه ده، چې مارکس د تاریخي تکامل د پایلې ټاکل وروسته د یو طبقې په بله طبقه کې د بدلیدل دوران چې کوم لومړۍ مراحل راځي، لکه د ماضی څخه د راتلونکی په لوري سفر، او د پیچلیو ټولنو د ریښو د تړون تجزیه کوي. د مارکس اقتصادي نظریه د دغه نظریی ډیر پراخ، ژور او تفصیلی تایید او د دغه عملي کیدل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه - د مطالعې په اړه د ټراټسکی څه نظر وه؟(۲۹میی ۱۹۲۳)

ځواب-

ګرانو ملګریو!

تاسو ګله کړې وه، چې تاسو د خپلې خوښې ۱۰٪سلنه کتابونه هم نه دي لوستلي، او تاسو پوښتلي دی چې دغې لپاره یو مناسب مهال وېش څنګه جوړ کړای شي. دغه یو ډېره پیچلې پوښتنه ده ځکه چې د دغه پریکړه هر شخص د خپلو مخصوصواړتیاو او جالبتیا ته په کتلو سره په خپله کوي. خو بیا هم دلته د دې خبرې یادونه اړینه ګڼم چې یو سړی څنګه د موجوده ادب په اړه با خبره پاتې کیدلی شي. که هغه ساینسي دی یا سیاسي او یا بل څه- د نوموړې کړه وړه یوازې د وخت په مناسب تجزیه باندی نشي کیدلی خو د هغه سړې په سابقه روزنه باندې هم. ترکومه چې ستاسو د پارټیوته(د ځوانانوګوند) په اړه حواله ده، نو زه یوازې دومره مشوره در کولای شم چې تاسو د ټندوالی څخه کار مه اخلي. او ځانونه ډېر مه خوروی. د یو موضوع په پرېښودلو بلط موضوع ته تیښته مه کوي. او بل یو کتاب تر هغه مه پیل کوي، چې تر څو مو لومړی کتاب خلاص کړای نه وي، تر هغه چې تر څو مو پر مفهموم او مانا بشپړ غور او فکر، او پکې مسلکی شوي نه وی. ماته په را زړه دی چې زه کله ځوان وم نو ما هم فکر کول چې ماسره پریمانه وخت نشته. تر دې چې زه په زندان کې وم، نو ما فکر کول چې زه کله ټوله ورځ مطالعه کوم، نو بیا هم دا زما لپاره کافي نه ده.

داقتصادي ځانګې په څېر په نظریاتي ځانګه کې هم تر ټولو مشکل او وخت غوښتونکې مرحله د لومړی سرمایی راغونډول وي. یوازې د علم مخصوص عناصر(لکه د کار طریقه) باندی بشپړه لاس واکی وروسته دغه د خپلو فکري کړونو اړین جز ګرځولو وروسته نه تاسو د دغه ځانګی ادب باندی پوهیدلی شي. چې تاسو ترې خبر یاستی. بلکې د علم پرهغه ځانګو هم تاسو پوهیدلی شي. چې له دې توپیر لري.ځکه چې په ورستی تجزیه کې د کار طریقه تل یو شان وي.

ښه خبره دا ده چې یو کتاب ولوستلی شي او بله ښه خبره دا ده چې په یو وخت کې پر یو وړې خبرې په بشپړه توګه برلاسي اوسېږی. یوازې هم دا لاره ده چې د پوهیدلو اعصابی استعدادنه په رښتیا هم په دغه فطری اوضاع کې وده وکړې. خو په یو بل پسی باور لاس ته راوړی او وده به وکړي. دغه لومړنی خبره په ذهن کې پر ځای کولو وروسته تاسو کولای شي، ځان ته په اسانی سره یو مهال وېش جوړ کړی. او بیا دیوې جالبتیا څخه بلې ته لاس رسی به تاسو ته یو جالب خوند درکړي.

پوښتنه – پرله پسی دوام داره انقلاب څه ته وایی؟

ځواب-

د نظریی دوام داره انقلاب عملي بنسټونه په دریو ټکو باندې ولاړ دي. د وروسته پاتی والی او معصرتوب پر نوم د ولاړې ټولنې واکمنان د خپل تاریخي او اقتصادي کمزوری له امله دغه واکمنان استعداد نلري. چې دغه ټولنې پر مختللې یا عصري کړې. په تاریخي توګه د پانګوال صنعتي انقلاب کومې غوښتنې چې باید پانګوالې طبقې بشپړه کړای واي. په دغه کې د هر قوم او ملکي دولت جوړښت، د عصري صنعتي ټولنې د جوړښت لپاره د اړین بنسټیز پلانونو رامنځته کول(انفراسټرکچر) د پیوډالیزم ختمول او کرنیز انقلاب د پارلیمانی جمهوریت رامنځته کول، او د مذهب له دولت جلا کول وي. پاکستان، افغانستان او د نورو نوآبادیاتی هیوادونو واکمنان له خپلواکی وروسته په دغه کې، هیڅ یو کار بشپړه نه کړای شو. او مخ پر زیاتیدونکې استعماري نظام کې هیڅ کله نشی کیدلای.

د دغه کارو د بشپړتیا په خاطر پکار وسایل لکه زورور صنعت، بانکونه او سرمایه باید په ملکي کنټرول کې واخیستلی شي. هم دغسې د ملکي جمهوري انقلاب پوره کولو په خاطر سوسیالسټ ګامونو اخیستلو ته اړتیا وي. هم دغه علت دی چې د انقلاب کردار دوام داره یا پیاوړی وي. په دغه اوضاع کې چې کومه طبقه د انقلاب مشري کوي دغه په تاریخي توګه د ټولنې عصري طبقه وي، مطلب صنعتي کارګره طبقه-

په خپله مشری کې دوی نور غم ځپلی او بزګران له ځان سره واخلي او د پانګوال نظام له منځه وړل به حتمي کوي او د دغه انقلابي سرکشی ترڅنګ د مسلح سوسیالسټ انقلاب پر را پورته کیدلو په یوه ټولنه کې سوسیالیزم نه راځي. د سوسیالیزم یواځنی حتمي هدف د طبقاتو څخه پاکه ټولنه ده.

یوه داسې ټولنه چې چیرته د استعمال شیان د اړتیا مطابق او د ټولنې لپاره وي. په یو هیواد کې او بیا په تیره یو وروسته پاتې هیواد کې موجود فرهنګ، صنعتی لوړتیا د هغه وړ نه وي چې د اشتراکي یا سوسیالیزم بنسټیزه غوښتنې پر ځای کړي. هم دغه علت دی چې که سوسیالیزم په یو هیواد کې راځی نو د سوسیالیزم پر ځای کولو لپاره به لومړی په ټوله سیمه او بیا په نړیواله توګه د سوسیالسټ انقلابونو د عمل پیل کیدل حتمي شي.

پوښتنه - ایا د سوویت یونین (شوروی اتحاد) له ړنګیدو څخه د سوسیالیزم ناکامي څرګندیږی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-

د نن څخه ۸۸ کاله مخکې(د پخوانی روسي کیلنډر مطابق په ۲۶ اکتوبر او د معصر کیلنډر مطابق ۷ نومبر) چې کوم انقلاب رامنځته شوی وه، د هغه په واسطه په لومړۍ ځل کارګرواکتریت د لینن او ټراټسکی په مشرۍ مستقما په واکمنۍ باندی قبضه تر سره کړې وه. او د کارګرې طبقې ریاست ډېره یې کېښوده. ددې انقلاب په اماده کولو او رامنځته کولو کې د بالشویک(RSDLP) (B) ګوند اړین رول پلی کړی وه.

کارګرې طبقې د دروند اکثریت له لارې د ورکتیو جرګه ګیو له لارې په یو نظام کې منظم کیدلو وروسته په ټولنیز ډول دغه انقلاب ته زیږون ورکړی وه، او پر واک یی قبضه کړی وه. تقریبا د پنځوکالونه تر شپږ کالو پورې د دغه انقلاب بنسټ د دغه د بنسټ کیښودونکو په تګلارو مخې ته روان وه. خوولې د ۱۹۲۳-۲۴ وروسته د دغه انقلاب د زوال ورځی پیل شوې. د شوروي اتحاد د ماتیدولو وړاند وینا هم د ټولو څخه مخکې د دغه انقلاب مشرانو لینن او ټراټسکی کړې وه. خو نن د استعماري تبلیغاتو په ترڅ کې چې د کومو دوه حقایقو پټولو زیار کیږی هغه لاندې دي.

۱- پوښتنه دغه ده چې دغه هیواد روسیه د دغه انقلاب په واسطه د ۵۰ کالو څخه تر ۶۰ کالو کمه مودې پورې څرنګه د یو وروسته پاتې نوي آبادیاتي هیواد څخه د نړۍ دویم نمبر اقتصادي هیواد په توګه نړۍ ته مطرح شول.

۲- د سوویت یونین(شوروی اتحاد) له ماتیدو وروسته په روسیه او نورو سټالینستې هیوادونو کې بحران او د بشرۍ ټولنې چې کومه اوضاع ده، هغه له مخکې ښه ده که بده؟

په ۱۹۱۷ زیږدیزکال کې د زرشاهی له جبره چې په اکتوبر کې د انقلاب په زور بنسټیزه بدلون رامنځته شول، هغه دا چې منډیي اقتصاد په منصوبه بند(سوسیالسټ)کې بدل شو. مطلب د تولید دغه بیسټیزه بدلون چې په سوویت یونین (شوروی اتحاد)کې د پرمختګ کوم تندوالی یا پراخوالی رامنځته کړو، نو د دغه بیلګه د نړۍ په هیڅ ګوټ کې نه ښکاري.

تر۱۹۹۰ پورې شوروي اتحاد د سټیل په تولیداتو کې، په ماشیني تولیداتو کې، ټریکټر جوړولو کې، سړکونو، سیمټو، ډېرو سکرو، ګاز، تیل، ریل، د بریښنا په شمول نورو ۳۰ دیرشو اهمو او بنسټیزو صنعتونو په برخه کې په نړۍ کې ډیر تولیدات وړاندې کول. د دویم نړیوال جنګ وروسته په ۲۵ کالو کې سوویت یونین(شوروی اتحاد)چې د اروپا په مقابل کې کوم پرمختګ کړی وه، هغه تر ۱۹۷۵ پورې د دوی په مقابل کې دوه برابره وو. په دغه دور کې د هر کس په امدن کې ۱۶۰ فیصده زیاتوالی وه شه. د ټولنیز مصرف په برخه کې ۴۰۰ سلنه زیاتوالی وه شه ، ۵۶ میلیونه کورونه جوړ کړای شول. لومړۍ او منځنۍ زده کړې پر ټولو وګړو لازمې وې، د پوهې کچه تر ۹۹سلنه پورې ورسیدله. په نړۍ کې تر ټولو زیات ډاکټران، انجنیران، تخنیک کاران، ساینس پوهان او مسلکي خلک په روس کې را پیدا شول.

په څو ځانګو کې مثلا په خلایی څیړنه کې روسیه د امریکا په څیر هیواد وروسته پریښودل، د کورونو او ټرانسپورټ، کرایې، روس کې تر ټوله نړۍ کمې وې. په خوارکي توکو کې اسانتیا وه، چې د ټولو مصارفو تر څنګ پنځوس سلنه څخه زیات به د روسي کارګر په جیب کې پاتې کېده. پوهه،روزنه، درملنه او نورې ټولنیزې اسانتیاوې به وړیا وې. په یو څو کلونو کې کلنی پرمختګ او د تولید سلنه له ۲۸ نه ۳۰ سلنه پورې ورسېده. د هیڅ یوه هېواد پانګوال د دوی څخه مخته نشو تللی.

د روسیې تر ماتېدو پورې بې کاري یو جرم وو. د کار او بنسټیزه اسانتیاو ورکړه ددولت مسوولیت ؤ. دا پورتني معلومات، شمیر او تاریخي حقایق ټولې نړۍ د تاریخ په پاڼو کې لیدلي دي. دا هر څه د ذریع پیداوار د ملکیت د ریښو له بدلون، څمکي، لوړصنعتي اقتصاد او د تقسیم بنسټونو د ملي ګرځولو، ټرانسپورټ، اقتصادي تبادله او په خارجي تجارت باندې بشپړه دولتي واک له امله ممکن شول. بشري تاریخ دومره ځند پرمختګ د تاریخ په هیڅ یو دور او نظام کې نه وه لیدلی.

نن د یوې بربنډې پراپګنډې په ترڅ کې ټول خلک له دې څخه د بې خبره ساتلو هڅې کیږی. خو بل لورې ته هغه خلک چې د پرمختګ فقط دغه یو اړخ څخه د روسي او چیني افسر شاهي پیروکاران وګرځیدل، هغوی دومره لوی پرمختګ تر څنګ په دغه ونه توانیدل چې د شوروی اتحاد ماتیدلو او د واکمن نظام د ناکامیو دلیل ووایی.

شوروي اتحاد کې چې کوم انقلاب راپورته شوی وه، د هغه زوال د ۱۹۲۴ وروسته پیل شو. د دغه بنسټونو د انقلاب ترڅنګ روس په ۱۹۱۷ کې په اقتصادي، صنعتي، ټولینیز او فرهنګی توګه وروسته پاتی هیواد وه. او ورسره د لومړۍ نړیوال جنګ (۱۹۱۴-۱۹۱۸) د روس په بد حالي کې لا زیاتوالی وکړ. د جنګ په جریان کې او له دې وروسته ۲۱ هیوادونو د انقلاب له ویرې پر روس برید وکړ.ولې چې په روسیه کې د بالشویک انقلاب وروسته استعماري ځواکونو یره درولوده چې چیرته د دوی په هیوادونو کې هم دا رنګه انقلاب رامنځته نشي. هم دا علت وه چې دوی د دغه انقلاب په پیل کې د دغه انقلاب د له منځه وړلو هوډ وکړ. خوولې د دغه انقلاب د مشرانو سره مفکوروي او ګوندي استعدادونه موجود وو، چې له امله یې دغه استعماري قوتونو ته ماتې ورکړه. د دغه لپاره دوی دوه طریقې خپلې کړې.

۱- تقریبا درنیمو لکو مات ګوډ پوځ ټراټسکي د انقلابي عمل له لارې په ۱۸ میاشتو کې ۳ میلیونو سور پوځ ته ورسول. چې دغه پوځ په ډیرو جنګونو کې د استعماري ځواکونو او د دوی د ګوډګیانو پر ضدجګړه تر سره کړه، او بریاوې یې لاس ته راوړې، او تر څنګ یی د انقلاب په ساتلو کې لوړ ګامونه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- دویمه لاره دا وه چې د نړیوال کارګرانو یو ځای کول وي. په دا خاطر چې په روسیه کې راولاړ انقلاب د یو هېواد یا قام په خاطر نه وه او د کارګرانو د یو نړیوال ګوند مشرۍ په تر خ کې (د دویم نړیوال کمیونسټ ګوند چپ لاسی ګوند حزب له امله) د طبقاتی زیار له امله دغه انقلاب رامنځته شوی وه. هم دغه نړیوال کارګر ګوند له لارې لینن او ټراټسکي د ټولې نړۍ له کارګرو څخه خواست وکړ چې ددغې خپلې طبقې د بریا لپاره په نړیواله کچه مبارزه وکړي ددغه خواست په ځواب کې نه فقط په امریکا، بریتانیا، فرانسه او نورو استعماري هیوادونو کې کارګرې طبقې د لاریونونو په صورت کې د بریدګرو پوځیانو د تیلو لېږد بند کړ. بلکې ددغه بالشویک خوځښت له امله د ډېرو هېوادونو پوځیانو د خپلو مشرانو امر منلو او برید کولو څخه انکار او بغاوتونه وکړل. ددې خبرې بنسټ په دا کې ؤ چې بالشویکانو په کومه نظریه انقلاب رامنځته کړی ؤ، هغه د کوم هېواد سوسیالیزم نه ؤ، بلکې د نړیوال انقلاب د لړۍ یوه کړۍ وه. په جولای ۲۰۱۱ کې لینن د امریکا مزدورانو په نامه یو لیک ولېږداودوی لیکې: ((مونږ به تر هغه مهاله په بنده کلا کې یو، چې تر څو د نړیوال سوسیالسټ انقلاب قوتونه زمونږ مرستې ته نه وي راغلي.))

همدغه کال لینن په نومبر کې لیکې : ((د نړۍ تاریخ ددې خبرې شاهد دی چې مونږ د روسیې په انقلاب کې د هیڅ ډول تېروتنې څخه کار ندی اخېستی، ځکه چې دغه یوه اهمه ارتیا وه، بله کومه لاره پاتې نه وه. که په ټوله نړۍ کې سوسیالستې انقلاب له بریا سره مخ نشي نو بریتانوي، امریکایی او فرانسوي استعمار به په روسیه کې د کارګرې طبقې انقلاب او خپلواکې له خاورو سره خاورې کړي. مونږ هر څه د نړیوال انقلاب لپاره په اوبو لاهو کړل. مونږ تر بشپړې بریا پورې د نورو هېوادونو د کارګرې طبقې په مرسته رسېدلی شو. ددغه پوځې او نړیوال کارګرې طبقې د مرستې او یووالې له امله په روس کې انقلاب خو راغی خو په یو څو پرمختللیو هېوادونو لکه جرمني، ایټالیا، فرانسه، هنګري او د بریتانیې په شمول نورو هېوادونو کې انقلاب پر مختګ ونکړ، نو همدا علت ؤ چې په روس کې انقلاب د یوازیتوب او بېلوالي ښکار شو. په جرمني کې هم دغه وخت کې درو انقلابونو سر راپورته کړ.

په دغه کې د نومبر ۱۹۱۸، جنوري ۱۹۱۹، مارچ ۱۹۲۱ او د اکټوبر ۱۹۲۳ انقلابي مبارزې او سرکښیانې شاملې دي. په ۱۹۲۲ کې لینن د دویمې نړیوالې مرکزي کومېټې غړیو ته مستقیما ویلي وو(برلن د جرمني زړه دی او د جرمني د اروپا زړه دی که په جرمني کې انقلاب نه کامیابېږي نو زمونږ د انقلاب تباهي حتمي ده. که د جرمني انقلاب لپاره مونږ ته د روسیې انقلاب د قربانولو ارتیا راپېښېږي. نو مونږ به یوه ثانیه هم ځنډ ونکړو، وروسته د انقلاب زوال دا وړاندوینه سل په سلو کې سمه ثابته کړه. بالشویکا انقلاب خو بچ پاتې شو خو د کورنیو جګړو استعماري بریدونو او په اروپا کې د انقلاب د ناکامېدو له امله په روسیه کې چې انقلاب یوازې پاتې شوی ؤ، د زوال پزیرۍ پر عمل باندې ژورې اغېزې وکړې. په وروسته پاتې روسیېه کې دغه افتونو د کمښت او قحط اوضاع رامنځته کړه، د بالشویک ګوند په سلګونو مشران د کارګر انقلاب دفاع کولو په صورت کې ووژل شول، چې ددغو خلکو د ځای نیولو په خاطر زیات شمېر مفادپرست او د واک تږیو په مختلفو چلونه په بالشویک ګوند کې ګډون پیل کړ.

کمښت او ارتیاو چې کومه بدحالي منځته راوړله هغوی د انقلاب وروسته ټولنیزې ګډوډۍ ته لاره هواره کړه. ددغو شیانو د مخنیوي لپاره دولتي ګامونو ضابطې سختې کړې، ولې چې ارتیاوې او کمښت په حتمي توګه دولتي عناصر پیاوړي کوي. او افسرشاهانه (بیوروکریټیک)ډول حکومت رامنځته کوي. تر ۱۹۲۰ پورې اوضاع دا وه چې د لومړې نړیوال جنګ په مقابل کې د کارګرو شمېر تر۴۳ سلنې پورې پاتې شو. همدا ډول تولیدات له انقلاب وروسته چې د مخه یې زیاتېدل اوس په کمېدو شول. صنعتي تولیدات اوس فقط ۱۸ سلنه پاتې شول، همدارنګه د انقلاب کوونکو کارګرانو زیاتره برخه د انقلاب په ساتلو کې بوخته وه، بعضې بالشویکانو د انقلاب د ژغورلو په خاطر سخت ګامونه واخېستل، دداخلي ګډوډۍ او بهرنۍ بریدونو په ضد لینن او ټراټسکې، په ۱۹۲۰ کې وار کمیونزم (جنګي کمیونزم) تګلاره عملي کولو ته اړ اېستل شول . په دغو کړکیچنو حالاتو کې ددا ډول ګامونوسختې پایلې ودرلودې .

ټراټسکې د افسرشاهي نظام د زېږون په اړه یوه بېلګه وړاندې کوي او لیکې چې کله یو څیز کمښت پېښېږي نو ټول ددغو لاسته راوړلو په خاطر په لیکو کې ودرېږي چې څومره زیاته بدحالي وي. هم هغومره به ګډوډي زیاته وي. په همدا خاطر ددوی د کنټرول په خاطر د یو عسکر ارتیا وي او که د غوښې د اخېستلو په خاطر دا کتارونه ولاړ وي نو ددې د کنټرول لپاره چې کوم عسکر ولاړ وي. هغه به تر ټولو مخکې خپله برخه جلا کوي. دغه عمل د افسرشاهۍ د پیاوړتیا بنسټ ګرځي خو د افسرشاهۍ په زېږون کې د روسیې فرهنګ او ټولنیز وروسته پاتې والي ډېر اهم رول پلی کړی ؤ، پرمختللې هېوادونو کې د انقلاب نه کیدلو له امله نه فقط رُوسیه د صنعتي او اقتصادي یوازیتوب سره مخ شوله بلکې د ملکي او فرهنګي بېلوالي سره هم مخ شوله.

له دې امله د افسرشاهۍ زېږون رامنځته شوی ؤ.

لوړ مارکسستې استاد فریډریک انګلز په ۱۹ مه پېړۍ کې لیکي، هره یوه ټولنه چې کله هُنر، ساینس اوحکومت د اقلیت ملکیت وګرځوي نو هلته هغه اقلیت دغه شان د خپلو غلطو موخو په خاطر خپلوي او د هر هغه واک څخه به سرغړونه کوي چې ددغه په لاس کې وي. د روسیې دغې افسرشاهي ته لینن په اشارې سره په خپل کتاب (ښه لږ خو بیا هم ښه) Better fewer but better لیکې (زمونږ دولتي جوړ ښت د چټلتیا تر حده پورې د غندنې وړ دی. مونږ به ددغو نیمګړتیاو د لرې کولو لپاره کار وکړو، ددغو مریضیو جرړې له ماضي څخه راوځي. هغه تېر وخت چې مونږ د جرړو له خوا غوڅ خو کړ، ولې کنټرول مو نکړای شو.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا رنګه د افسرشاهی دا زوال په معروضي توګه روان وه، خو د ۱۹۲۳ نه وروسته دغه عمل ته داخلي او عضوي رنګ ور پورته کیدل پیل شول. په ۱۹۲۲ کې سټالن د ګوند جنرل سیکرټري وټاکلی شو(له د مخکې د جنرل سیکرټری دندې مطلب د ګوند مختلفې چارې یو ځای کول وی) کله چې بالشویک ګوند انقلاب رامنځته کړ، نو د دغه ګوند جنرل سیکرټري سوویډلوف(Sverdlov) وه. دا رنګه پر دغه پوسټ باندی د بیوروکریټ او جبر روش د ټولینیز قیادت پر اصول باندی نه وه. او هغه قیادت چې پر دولتي واکمنتیا یې درلوده او زیاتره فسادي قیادت یې د غلطې لارې راداخل شوی وه، د سټالن بیوروکریټ زوال ته یی شعوری بنه و بښله. بعضې هغه خلک چې له پیل څخه د بالشویک انقلاب دښمنان وه، د واک لاس ته راوړلو نه وروسته د سټالن د مشیرپه توګه یی ځانونه برابر کړه، چې وکولای شي د سټالن دا روان عمل لا جدي کړي. په دغه کې مارټی نوف(Marty Nov)، یاروسلاوسکی(Yaro Slavasky) او وایي شنسکی (Vyshinsky)ګډون درلوده. نوموړیو پوهانو چې په عارضي توګه د کړکیچ او مخصوص جنګ په اوضاع کې کوم ګامونه اخیستل وی، د دغه د مستقل کولو وروسته دوی دغه ته د افسرشاهي بنسټونه مساعد کړ. د وخت په تیریدو څرنګه چې دوی پر واک باندې لاس بري شول، هم دا رنګه دوی د افسرشاهی زوال تنزل ته نظریاتي اساسات مساعد کړل.

دوی په ۱۹۲۴-۲۶ کې داسې نظریات راپیدا کړه چې دغه د مارکسیزم د روح او اساساتو پر ضد وو. په دغه کی لومړۍ نظریه د روس په سرحدونو کې د انقلاب را ایساریدل وه او دویم د انقلاب په نورو هیوادونو کې نه رامنځته کیدل وه. هغه نظریه چې په جنوری۱۹۲۴ کې د لینن د مړینې وروسته (په یوهیواد کې د سوسیالیزم نظریه وه)، چې وروسته د ملکي تنګ نظرۍ او د کارګري طبقې پر نړیوال ګوند باندې د روسیې دولت مسلط کیدولو او په نړیواله توګه د کارګري طبقې د نظم او چوکاټ څخه د وېستلو لپاره پر لاره اچولی شوې نظریه وه. داولې؟ دا په دا خاطر چې د دغه نظریې تر تطبیق پورې واکمنی طبقې نشو کولای چې افسرشاهی خپل جبر او فساد په ازادۍ سره تر سره کړې وه.

د دغه نظریې سره د مارکسیزم پر طبقاتي نړیوالتوب په یو هیواد کې د سوسیالیزم له امله د ملکي تنګ نظرۍ او قوم پرستۍ شانتې احساسات او نظریات وتپلی شول. لینن او بالشویکیانو چې کله انقلاب رامنځته کړ نو دغه د یو قام یا هیواد څخه ډیر د یو طبقي انقلاب وه. چې دغه په خپله د نړیوال سوسیالسټ انقلاب د تسلسل او عمل یوه برخه ګڼل کیده. مارکسیزم د قوم پرستۍ د نفې په صورت کې د بشریت خپلواکي د طبقاتي یوالي او مبارزی له لارې ارزیابي کوله. هم د دغه پر بنسټ لینن او بالشویکو د انقلاب په واسطه چې کوم دولت رامنځته کړی وه، د هغه نوم (یو-ایس- ایس- ار) سوویت سوشلسټ د ریپبلکنو اتحاد وه. انقلاب کونکي مشرانو دا تصور هم نه وه کړی، چې وروسته راتلونکی سټالن او د نوموړي وروسته راتلونکی بیوروکریټ به دغه ابتدایی سوشلسټ ټولنه په یو هیواد کې ښکېل کړي، او دغه ته به یو بېل او مستقل مقام ورکړي. په لنډو ټکو کې د سټالینیزم له مارکسیزم سره واحد ټکر دا وه، چې د نوموړیو پیروانو سوسیالیزم په یو هیواد کې مقید کړ. د سویت یونین د دفاع لپاره بالشویکیانو ډیرې قربانۍ ورکړې وې، او دوی له کومې تګلارې (نړیوال طبقاتي مبارزې په صورت کې) چې سویت یونین ژغورولی وه.

د هغه مطلب د روس انقلاب په یو هیواد کې مقید کول نه وه،ولې چې په هم د کې یی د دغه انقلاب ژوند اود بقا راز پټ وه. مارچ ۱۹۱۸ کې لینن لیکلي وو، نړیوال استعمار د یو پر مختللی ټولینیز انقلاب تر څنګ څنګ سفر نشي کولای. زمونږ پاتې والی مونږ پر مخ ټیله کړو، که چېرته د نورو هیوادونو د انقلابي سرکښو زیار اېستونکو ډلو پریمانه حمایت مو ترلاسه نکړ په حتمي توګه به تري تم شو.

(د لینن لیکونه ټوک XV مخ ۱۸۷)

په مارچ ۱۹۱۹ کې لېنن دا سوچ بیا تکرار کړ، مونږ فقط د یو دولت پر ځای د ډیرو دولتونو په یو مشترکه غونډال کې ژوند کوو، د سویت ریپبلیکن د وجود شتون له نورو استعماري ځواکونو سره پاتې کیدلو په اړه تصور هم نکړی شو، په ورستنۍ پړاو کې به اخر یو پر بل بری مومي.

(د لینن لیکونه ټوک XVI مخ ۱۴۹)

په ۵ جولایي ۱۹۲۱ کې لېنن د ګوندي کانګرې پر ورځ ډیر مستقما خبرې وکړې، مونږ لپاره دا روښانه دی چې د نړیوال انقلاب بریا پرته د کارګري طبقې له مرستې ناممکنه ده. انقلاب په نورو وروسته پاتې هیوادونو کې یا لږډیر پر مختللي هیوادونو کې باید په جدي توګه رامنځته شي که نه، نو مونږ به ورک شو. د دغه ډول نظر او فکر له امله مونږ په هره توګه د سویت یونین د ژوندي ساتلو هر قیمت ورکولو ته غاړه کیښودلو زیار ویستلای دی،څکه چی مونږ پوهیدلو چې مونږ یوازې د خپل ځان لپاره کار نه کوو، مونږ د یو نړیوال انقلاب لپاره کار کوو.

(د لینن لیکونه ټوک XVIII مخ۳۲۱)

که د لینن د دغه نظریاتو پرتلنه د سټالینسټو د افسرشاهي د برنامې، نظریاتو او د کار له پیمانې سره وکړو، نو معلومه به شي چی دوی د لینن د هر ډول ملاتړ، شخصیت پالنی او قصیدی درلودو تر څنګ د لینن د نظریاتو سره سرچپه روښ کول. په یو هیواد کې د سوسیالیزم راوړلو له امله، دوی د مارکسیزم له ډیرو تګلارو منحرف کیدو ته اړ شول. د بیلګې په توګه د دوی دا تګلارې د استعمار او سوسیالسټ اقتصاد تر منځ یو ځای اوسیدلو زمینه رامنځته کړه. په ملکي بنسټونو ولاړ سټالینسټی افسرشاهی د استعماري ځواکونو سره د (تل پاتې سولې په خاطر دواړوځواکونو د یو ځای اوسیدلو لپاره)هم دغه تګلارې ته مستقله بڼه ورکړه، او د استعمار سره یی راکړه ورکړه پیل کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دغه بنسټونو چې چیرته استعمار په روسیه کې اقتصادي بدلون پر شاتګ کې پاتې راغلي وه، خو بل لوري ته له لویدیځ څخه افسرشاهی په ډیرو کمو امکاناتو په پرمختللي او لویدځ هیوادونو کې د مارکسیزم له ودې څخه لاس پر سر شو. هم دا شان تدریجي انقلاب له یو هیواد څخه بل هیواد کې بل څه نه وه،خوولې په یوهیواد کې د سوسیالیزم دتسلسل یوه کړی وه. د استعماري ځواکونو سره د خبرو اترو او د راکړې ورکړې په ترڅ کې چې سټالینستانو له کومو سستوالي څخه کار واخیستل، او بیا په تیره په نوآبادیاتی هیوادونو کې انقلابونه تر ملکي جمهوري انقلاب یا خلکي جمهوري انقلاب پورې ساتل هیڅ مانا نه درلوده. خو دلته د استعمار استحصال قایم ساتل وي. هم د دغه تګلارې په پایله کې په چین(۱۹۲۵-۲۷)، چیلی، هندوستان او په نورو ډیرو هیوادونو کې انقلابونه د ماتی سره مخ شول.

په داخلي محاذ کې لینن د یو بشپړه ټولنیز سوسیالستي انقلاب لپاره (چې د سوسیالیزم په صورت کې نړیوال انقلاب ته لاره هواره کړه) لاندنی ښکاره چوکاټونه ټاکلی وو.

د عبوری دولت هر کارمند د خلکو له بنسټزو جرګو له لوري ټاکل کیدل. د دغه جرګو په مخ کې به یې پوښتنو ته ځواب وایه، او جرګو دا حق درلوده چې یو کارمند بیرته را وغواړي. هر کارمند باید په تدریجی ډول بدلون وومومي، چې هدف یی د کارګرې طبقې په واک کې شتون دی.(د لښن په ټکو کې هر اشپز کولای شي صدراعظم شي او باید هر صدراعظم وکولای شي چې اشپزي هم وکړي)

باید جلا پوځ یا دولت وجود ونلري،ولې چې د انقلاب دساتلولپاره به کارګره طبقه رول پلې کوي. د دفاع زیاتره کار به د سویتونو پوځیان تر سره کوي.

د هیڅ یو دولتي کارمند معاش به د یو عادی کارمند څخه زیات نه وي.

دغه بنسټونه د انقلاب د پیل کیدو څخه ونیسه تر ناوړه کورنیوجګړو او نامساعدو حالاتو پوري قایم وو. د بشري ژوند په تاریخ کې له دې څخه بل کوم زیات جمهوری جوړښت او طریقه تر سترګو نه شوه. د نن استعماري پروپاګنډو په صورت کې چې د لښن او بالشویک نظام له کوم ناوړه استبداد سره پرتله کیږي، د دې یوازې تاریخ نفې کوي، بلکه د نن پانګوال نظام جعلي او جوړه شوې ځیره په ټوله نړۍ کې بربنډه وي.

خو د سټالینزم له لارې د انقلاب د تنزل عمل د کارګرې طبقې دغه ډول جمهوري نظام هم تر پښو لاندې کړ. د دغه جمهوري نظام له منځه تلل هم د روس د ماتیدودو عمده علت وه. د ټراټسکي له خولې د یو منصوبه بند اقتصاد (سوسیالستې اقتصاد) د ټُند پرمختګ او په تکاملي عمل کې د کارګرې طبقې بشپړه جمهوري واک او انتظام دومره اړین وي لکه بشری ژوند ته آکسجین اړین دی. د روس انقلاب په یو ورځ یا کال کې تر پښو نه دی لاندی شوی. بلکې دغه د ۱۹۲۳ څخه پیل کیږی او ۱۹۳۸ کې پاي ته راسیږی. او دغه تنزل پر ضد تر ټولو لومړۍ چیغه لینن راپورته کړې وه. هم داسی د لینن له مرګ وروسته دغه مبارزه ټراټسکی روانه وساتله.

خو بشري ژوند د نا شمېره پېښو داستان دی. اوس دلته دوه پوښتنې راپورته کیږی. لومړۍ دا چې لینن، ټراټسکی او بالشویکیانو د خلکو خوا خوږی ولې لاس ته نه راوړه، په داسی صورت کې چې دوی د انقلاب د زوال پر ضد مبارزه کوله؟ دویم دا چې که ټراټسکې د سټالن پر ځای د سویت یونین پر واک باندې واکمن شوی وای، نو آیا بیا هم د انقلاب زوال حتمي وه یا نه؟

د ۱۹۱۷ بالشویک انقلاب لاس ته راوړنې د روس خلکو ته د ۱۹۲۳ وروسته پر لاس ورتلل پیل شول، د بیلګې په توګه د ۱۹۱۳ د ټولنیز او صنعتي پرمختګ په ۱۹۲۳ کې لاس ته راوړنې یی پیل کړې. خو د ۱۹۱۷ د انقلاب وروسته د نامساعدې اوضاعی له امله په روسیه کې عامه ژوند تر سخت تاثیر لاندې راغی. خو اقتصاد هغه وخت روښد پیل کړ چې کله سیاسي تنزل پیل شول، او افسر شاهی رامنځته شوی وه، او تر څنګ یی افسر شاهی د کارګرې طبقې د جمهوریت پر ریبولو پیل وکړ. هم دا وخت وه، چې د روس د خلکو د ژوند معیار د یو سیاسي انقلاب په ترڅ کې په ټُندی سره پر مخ روان شو. د جنګونو، انقلابونو او د انقلابونو له طوپانونو او انتشار څخه راوتلی د روسیې لویه کارګره طبقه د سترړتیا ښکار شوې وه.

د ژوند معیار د ښه کیدلو له امله دوی له یوې اوږدې مودې پس څه خوند لیدل وه. هم داسې دوی د یو نوي جنګ کولو حوصله نه درلوده. هم دا علت وه چې دوی د ټراټسکې یا چپ لاسې ځواکونو ملاتړ ونکړ، او دا هغه قوتونه وو چې د سټالنسټ افسرشاهی پرضد یی یو نوي سیاسي او ټولنیز جګړې ته ملا تړلې وه. لویه بدبختی دا وه، چې د اکتوبر انقلاب د روس د خلکو ژوند په تندی سره د ښوالی پر لوری روان کړی وه، خوهم دغه انقلاب د ښه ژوند له امله د لښن او د مشر او تخلیق کار ټراټسکی خلکي مرسته یا خواخوږي هم را ښکته کړې وه.

بل لوري ته که دا خبره وشي چې که ټراټسکي د سټالن پر ځای واک ته راسیدلی وای، نو انقلاب به ژغورول شوی وای. په تاریخ کې د فردي رول څخه انکار نشي کیدای. دغه سمه ده چې که لښن او ټراټسکې نه وای نو انقلاب به نه کیده. خو سټالن د دغه تنزل عیني عمل ته شُعوري او داخلي شکل ورکړی دی. مونږ وییلی شو چې دا هر څه د ټراټسکې په دورکې کیدل ناشوني وه. خو بیا هم په ورستنی تجزیه کې عیني اوضاع ورستنی اغیزه کوي. هم دا علت دی چې د تاریخ په دغه عواملو کې څه حتمي نظرنشو ورکولی،ولې چې د انقلاب د تنزل د یو څخه ډیر عوامل درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه زوال پزیرۍ لپاره چې چېرته سټالنسټ افسرشاهي په شعوري یا لاشعوري توګه بې شمېره تیروتنې او جرایم وکړه،خو بل لوري ته یې د لیننسټ ملګرو لپاره بې شمیره تګلارې پر لاره واچولې، لکه په (چین، فرانس، جرمنی، برتیانیا کې)

په دغه جنګ کې د ۱۳ لکو څخه زیاتو لیننسټو او د انقلاب د سیاسي زوال پزیرې پرضد مبارزه کونکو او د دوی د کورنیوخلکو وژنه تر سره شوه. د بالشویک ګوند چې د ۱۹۱۷ انقلاب یې رامنځته کړی وه، له مرکزي کومېټې څخه یې تر۱۹۳۸ پورې په ۲۴ خلکو کې ۲۳ غړي په مرګ ورسول، یا د کورنیو جګړو پر محال شهید شول، یا څه د زندانونو او سایبېریا په کیمپونو کې زنداني او یا دوی له وطن څخه وشړل شول. په روسیه کې یوازې یو سړی پاتې شو او هغه سټالېن په خپله وه.

خو د سټالینزم او افسرشاهي واکمنۍ ته د ۵ څخه تر۷ لسیزو پورې ژوند په برخه شول چې عمده علت یې د ۱۹۱۷ اقتصادي بدلونونه وو. په بنسټیزه توګه سټالینزم د اکتوبر انقلاب پرضد یو بد سیاسي شا ته تنبونکی غچ وه.

خو اقتصادي بنسټونه یې هم هغه سوشلسټي وو، کوم چې د پانګوال نظام، ځمکولي او استعماري تسلط د ختموالو لپاره رامنځته شوي وو. دغه سوشلسټي نظام په ۶۵ کلنه موده کې خپله بریا د پانګوال نظام په مقابل کې په ډېرو برخو کې وښودله، لکه د سټیل، تیل، سیمنټ، ودانیو، ټریکټرو، خلايي ټیکنالوژس او په ډېرو نورو ټولنیزو معاملو کې وده وکړه.

هم دا علت وه، چې سټالینسټ افسر شاهي د غه پرمختګ له امله تر نسلونو نسلونو پورې واکمني تر سره کړه. خو سټالینسټانو چې څرنګه د مارکسیزم او لینینزم د نظریاتو ملا ماته کړه، له دې ښه ښکاریدل چې دوی زیات پر دې بسایا ونکړي. ځکه چې پر دې بنسټونه د سټالینزم تګ د ډیر وخت لپاره ممکن نه وه.

څرنګه چې شوسیالیسټي صنعت او تیکنیکي پرمختګ وده وکړه، هم دا رنګه د صنعت پراخولی حتمي کیده. خو د دې ودې له لاسه د افسرشاهي په حجم کې هم زیاتوالی رامنځته کیدل. د کارګر جمهوریت او کنټرول د نه شتون له امله د افسرشاهي امریت د روسیه پر اقتصاد باندې د یوپېټي کار ورکړ. د ۱۹۷۰ په لسیزه کې روسیه د ۱۰ لکو څخه زیاتو شیانو پر جوړولو بوخت وه. بل لوري ته د روسیې ۲۸۰ ملیونه نفوس پر دغه اقتصاد باندې تکیه کوله. او یوازې په مسکو کې ۵۰ وزارتونو کار کاوه، چې له امله یې اداري ګډوډي او د شیانو د زیات تولید بد کیفیت لامل کیدل. هم داسې د منډیۍ او ګټې له امله حرص هم پر زیاتیدو شو، خو د انتظام نه درلوده له امله به د تولیداتو لویه برخه د زیان کندې ته لوېده. د دې تر څنګ اداري فساد او افسرشاهي تر خپل انتها ورسېده.

تاریخ د دې شاهد دی چې د هر جبر او امریت په دور کې د اداري فساد لوړوالی تر خپل ورستۍ حده پورې رسیږي. دا رنګه د اداري فساد ، ناسم منجمنټ، د پیداوار زیان او د افسرشاهي خپل پېټي له امله پر منصوبه بند معشیت باندې رامنځته شوی اقتصاد د ساه بندي ښکار شو. د ۱۹۷۰ تر اخره پورې افسر شاهي تر ۲۵ ملیونو خلکو پورې راورسیدله، د کارګر جمهوریت د نه شتون د یو سوسیالسټ اقتصاد په مخکې خنډ ښکاریدل، خو دغه د افسر شاهۍ د داخلي تګلارو تر څنګ د باندنیو تګلارو هم یو علت وه.

د امریکایي استعمار او روسیې افسرشاهي د واکمنو طبقو تر منځ د تضاداتو او سوړ جنګ عمده علت تضادتي اقتصادي بنسټونه وو. خو په یو هیواد کې سوسیالیزم نظریې تر څنګ، په استعماري هیوادونو کې سست انقلابي عمل او د استعمار سره راکړه ورکړه، او بل لوري ته د خارجي تیرې د مخنیوي لپاره پر اسلحو دروند مصارف وو. د ټولې داخلي امدن او تولید ۶۰ سلنه برخه په مستقیم او غیرمستقیم توګه پر دغه شعبو مصرفیدله.

بل اړخ ته (تل پاتې سولې په خاطر دواړوځواکونو د یو ځای اوسیدلو لپاره) تګلارې له امله تر ۱۹۳۰ لسیزې او د استعماري جنګونو وروسته کارګر انقلابونه د سټالینسټ او سوشل ډیموکریټک روایتي مشرانو د غلطو تګلارو له امله ناکامه شول. د پانګوالې طبقې د بیا ژوندی کیدلو عامل وګرځیدل.

د دویم نړیوال جنګ وروسته د ختیځې او لویدیځې اروپا پر سر په ۱۹۴۳ کې په یالټا کې چې کوم تړون د سټالن، چرچل او روز ویلټ ترمنځ وشول، هدف یې د فرانسه، اطالیه او یونان کې د ریښتنی انقلابونومخنیوی وه، چې نمایندګي یې د مسکو د سټالینسټانو له لوري همایه کیدونکي ګوندونو کوله. د دغه تګلارو له امله أستعماریت ته د یو نوي دور(لوی تاریخي وخت ۱۹۴۸-۷۳) عروج چانس مساعد کړی شو.

چې له دې څخه په استفاده بیا په تېره امریکایي استعمار خپل رول په نړیوال اقتصادي او سیاسي بازارکې مطرح کړ. د دې نوي ځواک په رامنځته کیدو سره روسیه هم تر فشار لاندې راغله. تش په یو هیواد کې د سوسیالیزم خوارې تګلارې د سټالینزم له لورې د روسیې اقتصاد په دریو لسیزو کې محدود کړ او په نړیواله منډیۍ کې شراکت ونکړ. یوازې په ۱۹۵۳ کې د سټالن د مرګ وروسته د داخلي اقتصادي فشار له امله مداخلت وکړی شو او هغه هم په ډیره کمه سویه. او بل لوري ته د استعماري ځواکونو له لوري پر روسیې فشار په زتاتیدو شو، دا په داسې حالت کې چې استعماري هیوادونه په خپله د انقلابي خوځښتونو ډېره کیښودلو له امله په دوام داره توګه تر فشار لاندې وو، او دغه ښکاره اوضاع د سټالینسټو مشرانو مغزو ته نه لوېده. ټراټسکي د دغه ډول سټالینسټي پوهانو په اړه په ۱۹۲۹ کې لیکلي وو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې(مشرانو) په دې ځان نه پوهاوه، چې يو فورډ ټريکټر هم دومره خطرناک دی چې څومره يو کروساټ (Crevesot) توپ وي. په دې کې يواځينی توپير دا دی، چې توپ کله کله استعماليږي، خو ټريکټر په دوام داره توګه فشار زياتوي، او ټريکټر په دا هم پوهيږي چې د ورستنۍ ګزار لپاره يی توپ تر شا وي.(ټراټسکی ۱۹۲۹)

لينن هم له دې خطر له وړاندی خبر وو، نوموړي به ويل، تر څو چې زمونږ سويت ريپبلک جلا ژوند کوي، په داسي حالت کې چې چارچپيره پانګوال نظام ګير کړې يو، دا به تر هغه يو احمقانه خوب او تصَوراتي يوټوپيا به وي، چې کله مونږ دا فکر کول پيل کړو چې مونږ په اقتصادي توګه خپلواکه شولو او مونږ ته را پيښ خطرونه له منځه ولاړ. پانګوال نظام ته که په نړيوال کچ وکتلی شي، نو دغه نه يوازې په نظامي برخه کې زمونږ څخه مخکې دی بلکې په اقتصادي برخه کې هم له سويت څخه پياوړی دی. مونږ بايد دغه بنسټيزې خبرې ته ځير شو او مخ ته لاړ شو، او هيڅ کله يی هير نه کړو.(لينن ټوکXVII مخ ۱۰۲ او ۴۰۹)

روسيه چې يو غريب هيواد دی، دامارت او زيات توليد ډګر په هغه وخت کې جوړيدای شي، چې کله مونږ له بدګمانۍ او مصنوعي شعار څخه ډاډه شو، په روڼ تندي، کلک هوډ او پوره تياری سره دا وايو چې مونږ هلته خپلواکه کيدای شو چې کله نړيوال سوسيالسټ انقلاب رامنځته کړو، چې مونږ پرې روان شوي يو. (لينن ليکونه ټوک XVمخ ۱۶۵)

د لينن پر ضد سوچ درولودونکي د سټالينسټانو افسرشاهی نه يوازې د استعمار پر ضد خوځښتنو ته زيان ورسول، بلکې هغه هيوادنه چې سوسيالسټي خوځښتنو پکې سر راپورته کول، ډير سخت يی د زيان سره مخ کړه. چين، کيوبا، ويتنام، کمبوډيا، لاوس، موزمبيق، انګولا او نورو هيوادونو کې چی کوم دولتی بغاوتونه او ګوريلا جنګونه د پانګوال او څمکوالي نظام پر ضد رامنځته شوي وو، د هغه ترشا هم د نړيوال سوسيالسټ سياست مسکو ماډل وه. خو په دا وخت کې د لينن د مسکو ماډل پر ځای د سټالن، خروچيف، برژنيف او ندروپوف مسکو ماډل وه. له دې څخه دا معلوميږي چې دوی هم هغه نظريات او تګلاره درلوده کومه چې په مسکو کې واکمن ځواک سټالنسټ افسرشاهی درلوده. دا رنګه چين، سوويت يونين، کيوبا، ويتنام او نور سوسيالسټي دولتونه چی کيدلی شول چې د دوی په يو ځای کيدلو سره يو لوی سوسيالسټي کنفيډريشن رامنځته شوی وای، خوولې په يو هيواد کې د سوسيالسټ انقلاب له نظريی له امله په دولته کچه د انقلاب رامنځته کيدلو دود کيښودلی شو. کامريډ په خپل منځ کې د اسلحې، بارودو او د ميزايلو په ژبه راسره خبرې کولې. چينايانو، روسيانو او نورو سوشلسټي افسرشاهانو د خپلو مفاداتو په رڼا کې تګلارې ټاکلې. چی له دې امله د سوسيالسټ هيوادونو تر منځ تضاداتو او شخړو به سر را پورته کاوه. دغه د سټالينزم د ملکي سوسياليزم غلطو تګلارو پايله وه.

خو د دې تر څنګ د افسرشاهي کورني فساد، د اروپا څخه په تخنيک کې پاتی والی، د کارګر جمهوريت نه شتون او د افسرشاهي جبر سوسيالسټ اقتصاد په ګونډو کړ. د۱۹۵۰ په لسيزه کې کلنۍ ملکي توليد له ۱۲ سلنه څخه ۱۵ سلنه زياتوالي سره روان وه، خود ۱۹۶۰ په لسيزه کې دا توليد کم شو او د ۱۰ سلنې او ۱۲ سلنې تر منځ پاتې شو. هم داسې ۱۹۷۰ کې ۶ څخه تر ۸ سلنه پاتې شو، آن تر دې چې په ۱۹۸۰ کې د ګورباچوف د اقتصاد مشيرابيل ابی بګيان له خولې د دې ۰ (صِفر) سلنه څخه هم لاندی راغی. دغه اقتصادي بحران د افسرشاهي سياسي ډاډ ته ډير سخت زيان ورسول او د ورخطايي ښکار شول. ګورباچوف چې د افسرشاهي چالاک او ذهين نماينده وو، په سټالنيزم کې د اصلاحاتو کوښښ وکړ. خو د امرانه افسرشاهی جبر لاندې ځپلی ټولينيز اقتصاد او ملکي تضاداتو او د پرسټريکا او ګلاسنااسټ د تګلارو له امله هر څه وسوځيدل. د سټالينيزم بحران دومره ناولی شوی وه چې اصلاحات پکې ممکن نه وو. کله چې ګورباچوف د خپلې ماتې څخه خبر شو نو د استعمار غيږې ته يی منډه کړه. چې د دې پر ضد د ګيناژنايف په مشرۍ کې د پخواني سټالينسټانو سخت دريزه او کمزورو پلويانو د بغاوت کوښښ وکړ، چې وروسته د استعمار په غيږ کې ناست بورس يلسن دا خوځښت وځپل.

خو د پانګوال نظام په ملاتړ په روس کې د پانګوال نظام بيا راژوند کيدل تر هغه وخت ممکن نه وه. د ۱۵ کالو په موده کې د پانګوال مفاد کړۍ و نشو کولای، چې د روس اقتصاد شخصي پانګوالو ته منتقل کړي. د هغه وخت زياتره برخه د روس د اقتصاد اوس هم په دولتي کنټرول کې ده. چې د دغه د شخصی کولو خوب له خاورو سره خاورې شو. چې له امله يی يو لوري ته سټالينزم مات شو او بل لوري ته يی پانګوال نظام له ګډوډی سره مخ شول، او ويې نه کولای شول چې هلته پيښې ټينګې کړي.

خو په پخوانيو روسيې سوويټونو کې بشری ژوند د وحشت او بربريت پر لوری روان ښکاري، د ښه والی په ځای تباهي او ورانکاري تر سترګو کيږي. تر ۱۹۹۷ پوري د روسيې د بې کارو نفوس ۵۰ مليونو ته ورسيدل، قيمتونو له ۷۰۰ څخه تر ۳۶۰۰ پوری لوړ شول. د څمکو د کرايو هم دغه حال وه. په مسکو کې جرايم څو برابره زيات شول. د روبل قيمت په ۱۹۹۲ د يو ډالر په مقابل کې دوه روبل وه. په ۱۹۹۷ کې د ډالر په مقابل کې په زرګونو روبلو هم ارزښت نه درلوده. هم دغه اقتصادي ضربی روسيي کارګره طبقه له سختو غمونو او اضطراب سره مل کړه. يو لوري ته خو دوی د سوسياليزم او کميونزم په نوم د ۶۰ کالو لپاره د سټالنيزم ډرامه تحمل کړه. چې له دوی څخه د خلکو سخت بد راغلل. خو د پانګوال نظام بيا رامنځته کولو عمل دوی يوې لوې کندې ته واچول. هم د دې له امله په ږوسيه کې ګډوډي، ټولنيزاضطراب او مايوسي ترخپل انتها ورسيدله. دغه اضطراب نه يوازې د روسيې په لاندنۍ طبقه کې د بحران باعث کيږی، بلکې د دولت او افسرشاهي د مختلفو ډړو تر منځ د تضاد او ټکر لامل هم ګرځي. هم دغه تضاد د پوځ تر منځ هم تر سترګو کيدل.

د سوويت يونين ماتېدل د مارکسټانو لپاره څه نوي خبره نه ده، بلکې دا خبره زمونږ مشرانو له مخې کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټراټسکي په ۱۹۲۰ کې ليکلی وو، د يو سم قيادت په نشتون کې د پرولتاريه امريت(کارګره ډيموکراسي) به له کمزوری سره مخ شي او له غورځيدو سره به يی پر نړيوال سوسيالستي انقلاب درنده اغيزه وشي، او بيا به له دې بُحران څخه راوتل ډير وخت واخلي. مارکس په خپل کتاب (سرمايه) کې واضح کړی وو، چې ذرايع توليد په يو اقتصادي او ملکي چوکاټ کی زيږون کوي، نو که د دغه پر وړاندی ملکي اټکلونه يا د بل يو تنګ نظره نظام ديوالونه خنډ اچوي، نو بيا دغه ذرايع توليد په ټولنه کې تنګوالی او ګډوډي رامنځته کوي، چې له امله يی ټولنه او دا نظام د تاريخي استبداد ښکار شي. او ډوبيدل يی اړين شي. په سوويت يونين کې هم دا څه وشول، هم دا خبره ده چې د سوويت يونين ماتيدل د مارکسيزم نفې نشي کولای، بلکې په يو منفی انداز کې دغه ساينسي ريښتنوالي ثابتوي. پر دغه بنسټ دا خبره په ساينسي دليل سره ويلی شو، چې نن هم د اکتوبر د مور د ژوغورنې په خاطر يو نوي او عصري سوسياليسټ انقلاب پکار دي----------------.پای

Translated by Wali Khan

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library